

RYNEK METALOWY I MASZYNOWY

NAJSTARSZY POLSKI TYGODNIK INFORMACYJNY

OBRONA INTERESÓW KUPIECTWA BRANŻ:

ŻELAZA, METALI, NARZĘDZI, WYROBÓW STALOWYCH, WSZELKICH MASZYN I MOTORÓW, ARTYKUŁÓW TECHNICZNYCH I ELEKTRO-TECHNICZNYCH, ROWERÓW I POJAZDÓW MECHANICZNYCH, MATERJAŁÓW BUDOWLANÝCH I OPAŁOWYCH

STOI NA GRUNCIE POTRZEB ROZWOJOWYCH KRAJOWEJ POLSKIEJ WYTWÓRCZOŚCI

STAŁE DZIAŁY: Nasi UCZNIOWIE kształcą się — Ja muszę mieć POWODZENIE — Alfabetyczny SKOROWIDZ Branżowy — PRZETARGI, DOSTAWY i licytacje — OKAZYJNE kupna i SPRZEDAŻE

Nr. 16 Poznań • Warszawa • Katowice • Bydgoszcz • 17 kwietnia 1937 Rok XVII

Czas ożywić prywatny ruch inwestycyjny

Z wdzięcznością przeczytaliśmy w „Rynku Metalowym i Maszynowym” artykuł wstępny z dnia 10 kwietnia br. a w szczególności ten silny nacisk, jaki pan Redaktor Naczelny kładzie na powiązanie inwestycji z Funduszu Obrony Narodowej i rządowego Planu Inwestycyjnego z ruchem prywatnych inwestycji.

Trafnie „Rynek Metalowy i Maszynowy” stwierdza, że koniunkturalne ożywienie gospodarstwa narodowego Polski, pod wpływem tyle pilnej akcji dobrojeniowej, oraz publicznych inwestycji, uchwalonych w Planie Inwestycyjnym, będzie miało „krótki oddech i powolny krok”. Ale może być zgoła inaczej, jeśli Rząd uczyni krok dalszy i bez dalszej zwłoki wyda zarządzenie o podatkowych ulgach przy nowych inwestycjach.

O zdewastowaniu i opłakanym stanie technicznego wyposażenia całego przemysłu, rzemiosła i handlu napisano już bardzo wiele. Chyba nie potrzeba już dalszych argumentów, ani przykładowych zestawień. Potrzeba natomiast atmosfery, wolnej od fiskalnego nacisku.

A taką atmosferę mogą stworzyć tylko ulgi inwestycyjne.

Nieszczercze postępuje Ministerstwo Skarbu, jeśli zwleka z terminem ogłoszenia ulg inwestycyjnych. Nie potrzeba bowiem na to ani ustawy, ani dekretu. Wystarczą okólniki Ministerstwa Skarbu.

Oddawna również daremnie oczekujemy na to,

co mają nasi sąsiedzi zachodni, a mianowicie na spis przedmiotów, które uchodzić mają, jako wiążące dla władz skarbowych, jako podlegające pięcioletniej amortyzacji. Niemiecka ustawa o podatku dochodowym już w r. 1932 taki wykaz przedmiotów, podlegających pięcioletniej amortyzacji uwzględniła. A przecież w Niemczech, nawet w przybliżeniu, nie ma tych samych potrzeb inwestycyjnych, ani w tak wielkim natężeniu, jak właśnie w naszym kraju.

Jest przecież tak jasne, że nawet dla laika zrozumiałe, że obecny przyrost zatrudnienia w fabrykach i hutach polskich starczy na tak długo i tylko tak długo trwać będzie, dopóki starczą fundusze pożyczki francuskiej i F. O. N'u, oraz uchwalone transze roczne Planu Inwestycyjnego.

A potem znów będzie cisza. Znów martwota. Znów gasić się będzie wysokie piece i znów przestaną dymić kominy fabryczne.

Bo stała praca i zamówienia zapewnić może tylko ożywienie gospodarcze w całym kraju. Dać może tylko masa prywatnych przedsiębiorstw i warsztatów.

Wystarczy porozmawiać z kimkolwiek, od rzemieślnika począwszy: wszędzie namacalnie wyczuć można chęć kupna. Potrzeby dawno niezaspakajane. Pałace konieczne inwestycje wskutek zaniedbań lat ostatnich. Mało, bo lat kilkunastu.

„ERGE-MOTOR”

TEL. 5826 i 7929 POZNAŃ UL. MYLNA 38

KOSZTORYSY, CENNIKI I PORADY FACHOWE
BEZPŁATNIE

Wystawiamy na Międzynarodowych Targach Poznańskich — pawilon 1, stoisko 127

FABRYKA tłoków, pierścieni, sworzni i tulei cylindrowych do wszelkich motorów spalinowych

PRECYZYJNA SZLIFIERNIA cylindrów i wałów korbowych

Największe i najstarsze przedsiębiorstwo tego rodzaju w Polsce

I zawsze wówczas przekonamy się, że na przeszkodzie stoją fiskałne przepisy. Rygory. Brak ulg. Brak premiowania tych, którzy na nowe inwestycje zdecydować się chcieli.

I dlatego właśnie nie można zaoszczędzić Ministrowi Skarbu zarzutu, że ociąga się z wydaniem tych ulg. Bo to, co jest — to są okruchy zaledwie. To nie może wystarczać. Bo to nie jest nawet to, co mają wysoko technicznie wyposażone kraje zachodnie.

*

I znów zwiedzać będziemy targi krajowe.

Przede wszystkim Poznańskie, potem Katowickie, a w czerwcu Gdyńskie, a w sierpniu Lwowskie.

I wszędzie tam wystawcy pokażą nam nowe urządzenia techniczne, i my je podziwiać będziemy; nawet oferty zasięgać będziemy. Ale zamówień nie mamy.

Tymczasem powinno być inaczej. Tymczasem

w kraju całym powinno się dziś mówić tylko o zakupach nowych inwestycji. Fabrykanci, hurtownicy i kupcy - detaliści powinni je reklamować, właśnie pod hasłem podatkowych ulg inwestycyjnych.

Wówczas rola Targów Poznańskich, a także wszystkich wymienionych wyżej, byłaby dla narodowego gospodarstwa Polski dużo efektywniejsza. Byłby pełniejszy rezultat dla wystawców, ponieważ na tych targach krajowych zebraliby oni zamówienia na przyszłe dostawy i w ten sposób zapewniliby swoim fabrykom stałość zatrudnienia.

Dlatego prosimy Redakcję „Rynku Metalowego i Maszynowego”, aby tę myśl właśnie z całą rozporządzalną mocą i naciskiem, jako NIEZWYKLE PILNY postulat pod adresem Rządu, a Ministra Skarbu w szczególności, aż do skutku stale podkreślała.

GRONO KUPCÓW I PRZEMYSŁOWCÓW
WARSZAWSKICH.

MIN. P. i H. UZASADNIA ROZWIĄZANIE KARTELU CYNKOWEGO

Przeciwdziałanie nieuzasadnionej podwyżce cen

W związku z rozwiązaniem kartelu cynkowego — o czym informowaliśmy już — Ministerstwo Przemysłu i Handlu ogłosiło w nr. 83 „Monitora Polskiego” z dnia 12 kwietnia r. b. komunikat urzędowy, treści następującej:

Dnia 9 bm. orzeczeniem P. Ministra Przemysłu i Handlu rozwiązano z tymże dniem następujące dwa kartele w przemyśle cynkowym:

1) kartel producentów, a mianowicie 5 wielkich spółek akcyjnych, produkujących blachę cynkową — pod firmą „Blacha Cynkowa, Biuro Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku, Sp. z o. o. w Katowicach”. Kartel ten obejmował następujące firmy: a) Giesche S. A., Katowice z walcowniami w Trzebini i Szopienicach, b) Śląskie Kopalnie i Cynkownie S. A., Katowice, c) Zakłady Hohenlohego S. A., Wełnowiec, d) Walcownie Metali S. A., Dziedzice, e) Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego S. A., Będzin;

2) kartel, utworzony przez wyżej wspomnianą spółkę z o. o. „Blacha Cynkowa” oraz przez następujące 4 firmy handlu hurtowego: a) Dom Handlowy Herman Meyer S. A., Warszawa, b) Dom Handlowy A. Gepner, Warszawa, c) T-wo Metalurgiczne B-cia Czerniak i S-ka, Warszawa, d) T-wo Kontynentalne Handlu Żelazem Kern i S-ka, Kraków.

Pierwsza z tych organizacji regulowała produkcję, zbył, ceny i warunki wymiany blachy cynkowej. Produkcja była regulowana pośrednio przez skontynentowanie zbytu uczestników. Druga z wymienionych organizacji regulowała ceny i warunki sprzeda-

ży (rabaty) w handlu hurtowym blachą cynkową, dyktując je w sposób monopolistyczny.

Pierwszy z wymienionych — kartel producentów — dyktował nie tylko ceny dostawy blachy cynkowej hurtownikom (wchodzącym w skład drugiego z wyżej wymienionych karteli), ale także ceny dalszej odsprzedaży tej blachy przez hurtowników. Z drugiej strony hurtownikom tym nie wolno było handlować blachą innego pochodzenia, jak tylko dostarczoną przez kartel producentów pod firmą „Blacha Cynkowa”.

Działalność karteli blachy cynkowej przejawiała się w ostatnich miesiącach w bardzo poważnejwyżce cen tego, tak ważnego dla życia gospodarczego artykułu. O ile w listopadzie r. ub. notowano za tonę blachy cynkowej 760 zł, o tyle w końcu marca r. b. cena ta doszła już do 1.150 zł.

Motywy rozwiązania wspomnianych dwóch karteli blachy cynkowej jest to, że działalnością swoją zagrażały one dobru publicznemu. Wspomniane organizacje kartelowe gospodarką swą szkodziły przede wszystkim samemu przemysłowi blachy cynkowej, bo z konieczności ograniczały jego możliwości zbytu. Ograniczenie tych możliwości było tym większe, że rynek polski — obok wielkiej chłonności — odznacza się niewielką siłą finansową konsumentów. Działalność karteli blachy cynkowej była również szkodliwą dla przemysłu przetwórczego, przerabiającego blachę cynkową. Wreszcie przynosiła ona szkodę ruchowi budowlanemu z uwagi na to, że w budownictwie blacha cynkowa odgrywa bardzo poważną rolę.

Z obrad Plenum Izby Przem.-Handl. w Poznaniu

Całkiem wyjątkowe napięcie, w jakim zawisło życie przemysłowe i handlowe na skutek rządowej akcji przeciwdziałania wyższości cen, wywołało zrozumiałe powszechnie duże zainteresowanie, pod którego znakiem toczyły się obrady plenarne Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu, w dniu 13 kwietnia br.

Obrady Plenum zajął p. Prezes Stefan Kałamański, wygłaszając treściwe i nader głęboko ujęte przemówienie, którego przedruk rezerwujemy dla naszych czytelników w numerze następnym.

P. Prezes Izby komunikuje, że dnia 9 maja br. z racji poświęcenia nowego gmachu P. K. O. w Poznaniu zwołana będzie konferencja z udziałem p. Wicepremiera i Ministra Skarbu Inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego i kilku innych zaproszonych Ministrów, na której izbowy samorząd gospodarczy przedstawi całokształt postulatów gospodarczych Wielkopolski. Przy tej sposobności zapewne wygłosi p. Wicepremier przemówienie, obrazujące program Rządu w dziedzinie gospodarce na najbliższą przyszłość.

Skolei zwraca się p. Prezes Kałamański w słowach serdecznych do specjalnie zaproszonych kupców jubilatów z Leszna Wlkp., a mianowicie pp. Józefa Rybackiego, Teofila Zgajńskiego, Piotra Świtońskiego, Feliksa Bulińskiego i Józefa Bilińskiego. P. Prezes Izby stwierdza: „Ta piątka jubilatów z Leszna Wlkp. przemawia za tem, że polskie kupiectwo leszczyńskie jest zarówno ilościowo jak i fachowo na wysokim poziomie”. Wszyscy wymienieni kupcy nasi otrzymali HONOROWY DYPLOM ZASŁUGI Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu.

Po tej doprawdy nastrojowej uroczystości, a przed przejściem do dalszego porządku obrad komunikuje p. Dr. St. Waschko uzupełnienia Ministerstwa Przemysłu i Handlu, wprowadzone do nowego budżetu Izby, oraz nowe godziny urzędowania dla stron, które z uwagi na przyrost prac wewnętrznych Izby, a podniesienie ich sprawności, zostały skrócone od 9-tej do 13 i pół w każdy dzień powszedni.

Sprawozdanie z działalności Izby za czas od 15 listopada ub. r. zostało bez dyskusji jednogłośnie przyjęte. Również jednomyślnie nastąpił wybór nowych radców, a mianowicie: p. Dr. Antoniego Skowrońskiego, oraz p. dyr. Jana Ligockiego z Gimnazjum Kupieckiego w Poznaniu.

Pod następnym punktem załatwiono wybór sześciu członków Komisji Rewizyjnej, tudzież uzupełniono składy Komisji: Socjalnej, Prawniczej i Polityki Gospodarczej. Następnie, zgodnie z uchwałą Związku Izb z dnia 9 kwietnia, nastąpił wybór nowej Komisji Badania Cen w składzie radców: Wł. Majewicza, Michała Rotnickiego, Jana Kuglina, dr. Antoniego Skowrońskiego, oraz z poza grona radców pp. K. Wilaka i dyr. Prymkego. Komisja Badania Cen będzie dobiebrała rzeczoznawców z każdej tangowanej dziedziny, oraz stać będzie w ścisłym kontakcie z odnośnymi organami władz administracji ogólnej.

Zapadła dalej jednomyślna uchwała o przekazaniu miastu Poznań dziennego i wieczorowego Liceum Handlowego, prowadzonych dotąd przez Izbę Przemysłowo - Handlową. Uchwała odpowiedniej treści

daje pełnomocnictwo Prezydium Izby do przewłaszczenia i sfinalizowania tego aktu. Licea mieścić się będą od nowego roku szkolnego w gmachu odpowiedniejszym, a mian. przy ul. Fr. Ratajczaka 30.

Nader rozciągała a zasadnicza toczyła się dyskusja w sprawie uchwalenia tez, na których opierać się ma projekt ustawy, nowelizującej dotychczasowe przepisy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Po obszernym referacie, ujmującym projekt Rady Naczelnej Kupiectwa oraz Związku Izb, przechodzono punkt za punktem poszczególne tezy. Izba Poznańska, jako referentka tej noweli na terenie Związku Izb Przemysłowo - Handlowych, bronić będzie uchwalonych tez, poczem gotowy już projekt noweli, który ma brzmieć „ustawa o zwalczaniu nieuczciwego współzawodnictwa w działalności zarobkowej” powróci ponownie do Izby. Uchwalone tezy, jak również przeróżne momenty podniesione podczas bezmała dwugodzinnej dyskusji będą jeszcze na łamach naszych publicystycznie oddzielnie omówione.

W łączności z aktualnym postulatem zacieśnienia kontaktu sfer gospodarczych z szkolnictwem zawodowym, wita p. Prezes Kałamański delegata Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, p. Naczelnika Kuratorium Sylwestra Dybczyńskiego, oraz wizytatora p. Grabowskiego, udzielając p. Naczelnikowi Dybczyńskiemu głosu do wygłoszenia referatu n. t. „Szkolnictwo zawodowe w Polsce, jego kierunki rozwoju i potrzeby”.

Zrozumiałe wielkie zainteresowanie wywołał ten referat, opracowany ze znanstwem przedmiotu i notabene przez jednego z głównych współtwórców i organizatorów polskiego szkolnictwa zawodowego. Obszerna dyskusja dorzuciła również sporo światła, poczem p. Naczelnik Dybczyński dodatkowo na specjalne życzenie p. Prezesa Izby obrazuje obecny stan szkolnictwa zawodowego w Wielkopolsce.

W toku dalszych obrad przyjęła Izba jednomyślnie projekt ustawy „o przeciwdziałaniu gospodarczo nieuzasadnionym cenom przedmiotów powszedniego użytku”, w brzmieniu uchwalonym przez sekcję handlową i przemysłową Izby. Z uwagi na opóźnioną porę odroczone do następnego plenum referat o programie przyszłych prac Izby.

L. G.

UŻYWAJCE PRZURZĄDÓW DO PIKOWANIA

"FREZOPIL"

OSZCZĘDNOŚCI 60%

PRZYRZĄD TEN O JEDNO-STAJNYM ZĘBIE. ZŁOŻONY OSTRZY SIĘ WIELOKROTNE WŁASNYM WARSZTACIE NABYWCY

Zadajcie ofert: „FREZOPIL” SP. Z O.O. WARSZAWA, MAZOWIECKA 7.

„Problem Inwestycyjny” i „Łatwa Ekonomia”

Naszą stosunkowo ubogą literaturę ekonomiczno-handlową wzbogaciły w ostatnich dniach marca br. dwie niezwykle ciekawe książki. Pierwsza to wydany przez Izbę Przemysłowo - Handlową w Warszawie „Problem Inwestycyjny w Polsce”, posła p. Brunona Sikorskiego. Druga, to wydana przez Książnicę Atlas we Lwowie „Łatwa Ekonomia” Alana Dan'a, tłumaczenie Waława Skrzywana, przystosowane do stosunków gospodarczych Polski wg. oryginału angielskiego słynnej pracy Economics for Boys and Girls.

Powiedzieliśmy: dwie aktualne i pouczające książki. Po przeczytaniu odkładamy bowiem obie książki z dużą satysfakcją, odkładamy napewno do podręcznej biblioteki, w tym niewątpliwym przekonaniu, że oddawać nam będą dobre usługi, że wypełniają luki, od bardzo dawna odczuwane. Są to książki dla nas, kupców i przemysłowców i dla każdego, co praktycznie z rzeczywistością gospodarczą się styka.

Jako Redakcja rezerwujemy sobie częste do nich powracanie. Dlatego dzisiejsza recenzja, jako pierwsza, musi być z natury rzeczy raczej zwięzła i w ogólnym utrzymana tonie.

I.

Oczywiście bliższa jest naszemu kupieckiemu czytelnikowi praca naszego wieloletniego dyr. Związku Tow. Kupieckich p. posła Brunona Sikorskiego. Zawiera głośne jego przemówienia sejmowe, w komisjach i na plenum, podczas onegdajszej dyskusji budżetowej n. t. Funduszu Obrony Narodowej, Planu Inwestycyjnego oraz budżetu Min. Komunikacji.

Dobrze się stało, że właśnie te sejmowe referaty p. Sikorskiego ujęte zostały w książkową całość. Czytaliśmy bowiem tylko fragmenty tych przemówień, drukowane bądź na naszych łamach bądź w gazetach codziennych.

Czytając dzisiaj w książkowym wydaniu to przemówienie sejmowe, dotyczące bodaj kluczowych problemów polskiego gospodarstwa narodowego, przekonujemy się, ile pracy i gruntownego studium włożył p. dyr. Sikorski w zaszczytnie sobie powierzone mandaty. Przekonujemy się o tym, jak dalece odbiegają one od zwykłych ram czy szematów podobnego typu przemówień parlamentarnych. I po dwakroć słusznie uczynił p. Sikorski, że umiał wyzyskać debatę budżetową, aby z tej głównej mównicy publicznej raz jeszcze wypowiedzieć nie tylko swoje, bo nas wszystkich głębokie CREDO prywatnego przedsiębiorcy kupca i przemysłowca, tyle potrzebne przy notorycznie licznych ugorach i dysproporcjach na wielu odcinkach gospodarczej struktury i gospodarczej polityki Rządu.

Jakże wszędzie i z wszystkich rozdziałów i cytatów przemówień sejmowych p. dyr. Sikorskiego przeziara bystry obserwator naszej smutnej rzeczywistości gospodarczej. Czyta się „Problem Inwestycyjny” Sikorskiego, jak pasjonującą lekturę o przyczynach biedy polskiej. A przeczytawszy, mimo wszystko, nie odnosi się przygniatającego wrażenia pesymistycznego.

Choć bowiem optymizm czy entuzjazm nastrojowy obcy jest mentalności p. Sikorskiego, to przecież lektura „Problemu Inwestycyjnego” przekonuje, że mamy wszystkie atuty w naszym ręku; że hamulce i zapory, wytworzone przez nas samych, byle były gruntownie poznane i usunięte — roztworzą w Polsce szerokie możliwości. Więc warto przeczytać. Broni tam przecież p. Sikorski naszych wieloletnich tez i postulatów. Oważnie i jakże trafnie szermuje na rzecz produktywnych inwestycji! Jak bogaty, przykładowo i cyfrowo, ukazuje bilans dysproporcji dotychczasowej gospodarki inwestycyjnej, a zwłaszcza gospodarki Kolei Państwowych! Jak licznie właśnie z naszego wielkopolskiego terenu czerpie przykłady dla ogólnopolskiej polityki gospodarczej, a inwestycyjnej w szczególności. Jak wreszcie z trybuny sejmowej powtarza nasze kupieckie argumenty przeciw przerostom kartelowym i etatystycznym, oraz prostuje niesłuszne zarzuty pod adresem „wystraszonej i osłabionej inicjatywy prywatnej”.

Żaden bodaj z posłów sejmowych nie zdobył się podczas ostatniej debaty budżetowej na równie dogłębne, wnikliwe i syntetyczne ujęcie całokształtu perypetyj prywatnego przedsiębiorcy w Polsce. I za to należy mu się nasza wdzięczność.

Książeczce tej życzymy, aby poprzez półki księgarskie zbłądziła pod „każdą strzechę”, oraz do wszystkich kierowników urzędów i publicznych instytucyj w Polsce.

II.

„Łatwa Ekonomia” jest innym rodzajem lektury ekonomicznej i handlowej.

Spełnia ona od dawna nurtujące marzenie o popularnym, a przecież ścisłym podręczniku nauki ekonomii. Oryginał angielski przeznaczają ją w samym tytule „dla chłopców i dziewcząt”.

W czasie, kiedy polskie szkolnictwo zawodowe posiada już „Gimnazja Kupieckie” — „Łatwa Ekonomia” będzie i niewątpliwie stanie się znakomitą pomocą każdego wykładowcy szkół kupieckich w Polsce. Ojczyzna klasycznej nauki ekonomicznej daje nam znów pierwszorzędne narzędzie dokształcania młodego dorostu logicznie — gospodarczo myślących ludzi.

Książkę czyta się jak powieść. Przeczyta ją z takim samym zainteresowaniem dorosły jak młodzieniec. Nie wahamy się przeto zalecić tej książki, jako najlepszego podarku szefa dla uczniów i pomocników. Lektura ta bowiem uczy poprawnego logicznego myślenia o złożonych zagadnieniach gospodarczych. Książka ta daje mnóstwo wskazówek i argumentów, nawet dla codziennej praktycznej pracy za ladą i w kantorach. Ustrzeże z pewnością od wielu błędów naszego codziennego myślenia gospodarczego.

„Łatwa Ekonomia” Dane'a rozpada się na następujące części: Ekonomia spożycia: w domu i na rynku; Ekonomia wytwarzania, obrazująca Robinsona Cruoe na bezludnej wyspie, a potem jednostkę, gospodarującą w zaludnionym świecie współczesnym. Każdy rozdział i podrozdział zamyka treściwe syntetyczne streszczenie, po czym

Towarzystwo Kontynentalne dla Handlu i Przemysłu S. A.

Kraków, Kopernika 6 Warszawa, Królewska 18 Poznań, Fr. Ratajczaka 36

Tel. 150 10 seria

Tel. 510 47, 691 98, 610 14

Tel. 58 34 i 58 39

Lwów, Gazowa 7

Borysław, Drohobycka 12 Trzebinia, Chrzanowska

Tel. 103 20, 103 21

Tel. 17 39 i 12 60

Tel. 39

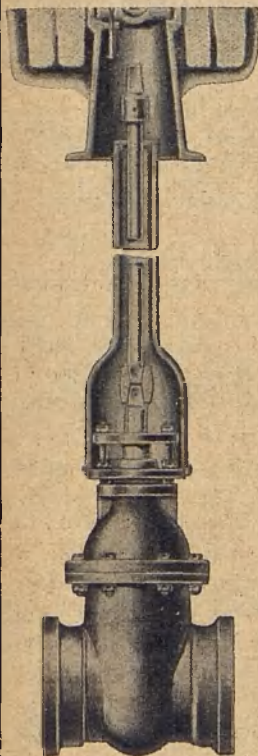
poleca po cenach konkurencyjnych do dostawy:

z reprezentowanej generalnie fabryki:

**„Węgierska Górka” Górnicza i Hutnicza S.A.
w Węgierskiej Górze**

ZNAM FABRYCZNY

Wszelkiego rodzaju **armatury żeliwne** z uzbrojeniem brązowym, w szczególności dla wodociągów, jak: zasuwy kielichowe i kołnierzowe, kompletne obudowy i skrzynki uliczne do zasuw, zasuwy nawiertne do połączeń domowych, hydranty podziemne, stojaki i skrzynki uliczne do tychże, oraz hydranty nadziemne z samoczynnym odwodnieniem.

W programie rozszerzenia wytwórczości powyższej fabryki przygotowuje się:

zasuwy płaskie do gazu

zasuwy do centralnego ogrzewania

zawory skośne do centralnego ogrzewania

Z własnej

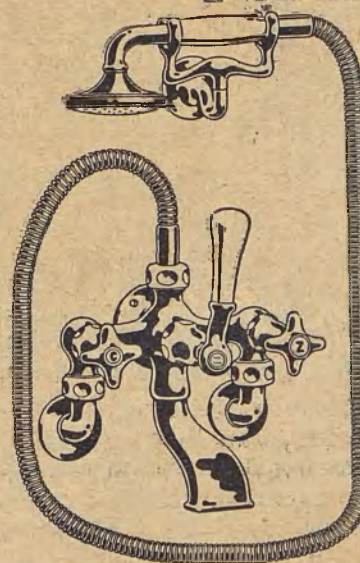
**Fabryki Armatur w Łagiewnikach
k/Krakowa**

Armatury wszelkiego rodzaju mosiężne i brązowe dla wody, pary, gazu, centralnego ogrzewania oraz toaletowe poniklowane i chromowane.

Wszelkie armatury są przed wysyłką ściśle kontrolowane na działanie i ciśnienie do 25 atm.

Dostawa następuje na życzenie bezpośrednio z fabryki lub z naszych własnych składów

postawione są punktami ćwiczenia dla uczniów.

Min. Wyznań i Oświaty dobrze uczyni, jeśli bez długiej zwłoki zaprowadzi ten podręcznik, jako obowiązkową lekturę oraz podręcznik szkolny.

Kilka uwag krytycznych. Tytuł „Łatwa Ekonomia” nie oddaje ani treści, ani zamierzeń oryginału angielskiego. Uważamy, że może wprowadzić w błąd. Wolelibyśmy również, gdyby tłumacz polski nie używał tam wszędzie wyrazu „sklepiarz”, gdzie bardziej wskazanym byłoby, że względu na konieczność budzenia zamiłowania do handlu zawodo-

wego w Polsce, aby używał raczej określeń: drobny kupiec, detalista, lub poprostu kupiec.

Poprzestajemy na tych zastrzeżeniach jedynych, jakie nasuwa nam lektura. Gratulujemy Książnicy Atlas i p. Wacławowi Skrzywanowi znakomitego wywiązania się z zadania. Ilustracje Bartoszewicza niewątpliwie zdobędą dla tej lektury również i najmłodszych adeptów, co również kwalifikuje książkę, jako celowy podręcznik i lekturę szkolną.

LESZEK GUSTOWSKI.

NIELOJALNE METODY KONKURENCYJNE

Są różne drogi, które prowadzą do handlowego sukcesu...

Najdłuższą ale najmniej zawodną jest droga, prowadząca poprzez solidność, wytrwałość i pracę i jeszcze raz pracę — na danym terenie czy w danym kręgu klientów.

Tak postępują wszyscy kupcy samodzielni i przedstawiciele handlowi, którym zależy nie na doraźnych efektach, nie na zdobyciu par łonce rynku, skłóciwszy ze sobą wszystkich konkurentów z swoją firmą.

Droga ta nigdy nie zawodzi!

Innego jednak zdania był pewien kupiec, który przed niedawnym czasem otrzymał przedstawicielstwo artykułu, zresztą już znanego, za którego dobroć ręczy poważnych rozmiarów fabryka o głośnym na naszym rynku branżowym nazwisku.

Jak to było? Otóż przede wszystkim nadał on do prasy codziennej ogłoszenie, ostrzegające (sic!) „przed nieuzasadnionym i nieuczciwym obniżaniem wartości” danego towaru oraz grożące, że tych kupców, którzy nie zastosują się do ostrzeżenia, pociągnie się do odpowiedzialności sądowej”.

Jak już wspomnieliśmy, nikt dotąd na rynku branżowym nie podawał w wątpliwość walorów danego towaru. Więc pocóż to ostrzeżenie? Chodziło o nic mniej lub więcej, jak o zdobycie wstępny bojem całego rynku, oczywiście bojem nieszlachetnym i chyba oddawna już nienotowanym w świecie kupieckim.

Jeszcze na początku b. roku przedstawiciel wspomniany wysłał kartki pocztowe do kupców-detalistów, polecające dany towar, przyczem na pocztówce mieści się zwrot, zapewniający, że „sprzedaż danego towaru odbywa się z zachowaniem etyki kupieckiej, o czym wiedzą i co oceniają zainteresowani odbiorcy.”

Wiemy doskonale, że sprzedaż danego towaru odbywała się dotąd z zachowaniem reguł etyki kupieckiej. Natomiast właśnie ów nowy przedstawiciel chwycił się sposobów nieetycznych, czem nie są zbudowani, a nawet bardzo niemile zaskoczeni, tak dana fabryka jak i konkurencyjne fabryki no i głównie my, jako kupiectwo branży.

Jesteśmy także w posiadaniu listu poważnego koncernu z dnia 2 bm. skierowanego do hurtownika — zresztą doskonale zaprowadzonego i cieszącego się jak najlepszą opinią — koncern ten używa do wspomnianej sprawy w swym liście takich oto zwrotów:

„... akcję p... jako przedstawiciela (nazwa fabryki) uważamy w ogólności za mało poważną...” — „... reklama również o treści niewłaściwej...” — „... ogłoszenie bezwzględnie kwalifikuje się do podciągnięcia pod ustawę o nieuczciwej konkurencji...” — „... taktyką konkurencji jest wyprowadzenie nas z równowagi...” — „... mamy wrażenie, że następne posunięcie konkurencji będzie jeszcze mniej oględne i da nam możliwość skierowania sprawy na właściwe tory...”

Ponieważ nasi czytelnicy, danym towarem zainteresowani, zwracali nam uwagę na nieprzyjęte sposoby propagandy, przeto zwróciliśmy się do fabryki z zapytaniem, czy odnośna propaganda odbywa się w porozumieniu z nią.

Na to otrzymaliśmy pismo tej treści:

„W posiadaniu listu W.Panów z... uprzejmie komunikujemy, że modus uprawiania przez p... propagandy naszych... absolutnie nie był nam znany i przez nas nie był akceptowany.

Sami byliśmy niezmiernie zdziwieni tenorem ogłoszenia w dziennikach i natychmiast w dniu dzisiejszym poleciliśmy p... bezwarunkowo zaprzestać tego rodzaju wystąpień, nie licujących ani z powagą naszej firmy, ani też z kupieckimi zasadami lojalnej konkurencji.

Najuprzejmiej W.Panom dziękujemy za zwrócenie nam uwagi na stosowane przez p... metody prasowe sprzedaży i jednocześnie pozwalamy sobie zapewnić Ich, że my z swej strony użyjemy wszelkich znajdujących się w naszej możliwości środków, aby na przyszłość podobnego rodzaju lapsusy nie miały miejsca”.

(podpisy)

Temsamem jest niemiła sprawa ta w tej chwili załatwiona, dzięki wspólnym zabiegom miejscowego branżowego kupiectwa i naszej redakcji.

Dlatego pomijamy nazwiska. Zainteresowanego przedstawiciela, o którym mowa, prosimy by nam zaoszczędził ponownego, lecz wówczas już imiennego powrócenia na ten temat. OBSERWATOR.

1000 rozebranych samochodów Zakup i sprzedaż używanych części samochodowych, oraz gum. **Podwozia na młeczarki** w wielkim wyborze. **Oście z oponami** na powózki. Aluminjum w większych ilościach najkorzystniej w firmie

„AUTOSKLAD” — Poznań, ul. Dąbrowskiego 89, tel. 46-74

OLIWIARKI WENTYLOWE

BIALA K. BIELSKA

TELEFON Nr. 19-17

15 LAT

Biuro Techniczno-Handlowe

A. GLASER

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 12

Telefon 50-16

Telefon 50-16

Posiada na składzie:

Pasy

skórzane, z sierści włókienniczej, konopne i bawełniane.

Płyty

uszczelniające, oryginalne „Klingerit”, „Laserit”, azbestowe i gumowe.

Szczelniki

konopne, bawełniane, azbestowe, talkowe i gumowe.

Weże

gumowe, tłoczące, spiralowe, do pary, parciane wewnętrznie gumowe wszelkich wymiarów

Lampy i kółby benzynowe do lutowania. Szczotki stalowe. Filce techn. Fibrę w płytach i laskach

oraz wszelkie inne artykuły techniczne potrzebne dla przemysłu i rolnictwa

Armatura

do pary, wody i gazu.

Szkła

wodowskazowe, rurkowe oryg. „Klingera” i wazowe do oliwiarów kropkowych.

Smarownice

różnych typów.

Manometry oraz

Kurki kontrolne

Wełnę oraz ścierki

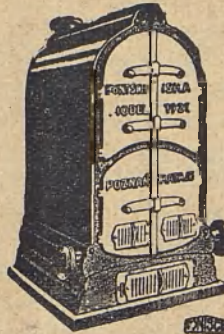
do czyszczenia maszyn.

Oszczędnościowe kotły do centralnego ogrzewania

pat. „Höntscha”

opalać można każdym opałem.

Tanie paliwo zmniejsza znacznie koszty ogrzewania.

Höntschi i Ska. Sp. z o.o.

Odlownia kotłów ogrzewalnych

Poznań - Rataje IX.

Już na zakupie zarabia, kto kupuje:

Noże i widelce	Nożyki do golenia
Brzytwy (także niem.)	Maszynki „włosów”
Scyzoryki	Aparaty „golenia”
Nożyczki (wszelk. rodz.)	Karbówki „włosów”
Pilniki do manicure	Kłódki

Sekatory - Diamenty do szkła

Artykuły gospodarstwa domowego jak:

Łyżki wszelkich rodzajów	Gabki metal.
Termosy	Sitka wszelkie
Tace metal.	Tarki i Trzepaczki
Cukiernice	Masielnice
Wstawki do szklanek	Polewaczki

i wszelką galanterię naszej branży

w firmie

Szafranek i Gronowski

Poznań, St. Rynek 59/60, wysoki parter, wejście z ulicy Wrocławskiej - Tel. 27-88

Oddział: Bydgoszcz, ul. Gamma 4

Specjalności:

Plomby do konwi, Plomby blasz.
 Plomby ołow., Plombownice
 Pasta do lutowania jak Tinol, Cyna z kalafonją
 Latarki kieszonkowe, Dzwonki do rowerów
 PROSIMY ŻAŁAĆ NOWEGO
 ILUSTROWANEGO CENNIKA

ROK ZAŁOŻENIA 1887

FABRYKA WYROBÓW METALOWYCH

I.M. PROSZOWER i S-KA S.A.

PRODUKUJE:

OKUCIA BUDOWLANE I MEBLOWE

ZAMKI MEBLOWE

SZARNIERY. ZAWIASY, WYROBY DRUCIANE

ŻELAZO WSTAŻKOWE WALCOWANE NA ZIMNO

DZIERŻAWA:

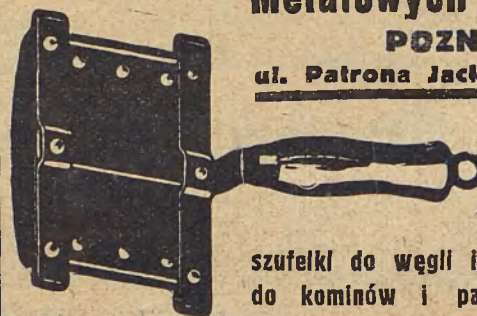
WARSZAWA
SMOCZA Nr. 51

„ERPE” SP. Z O. O.
WALCOWNIA ŻELAZA

Wielkopolska Fabryka Wyrobów Metalowych

POZNAŃ

ul. Patrona Jackowskiego 49

Zgrzebła do koni i bydła, grabie stalowe i żelazne nitow.

szufelki do węgla i śmieci, zasuwy do kominów i parniki, szpadelki i grabki dziecięce, pierścienie do kos i blachy do placka i piekarniki

Trzeba zdecydowanie potępić kramikarskie metody niektórych fabryk

Najważniejszymi ogniwami zbytu towarów są producent i kupiec. Przy rozprowadzaniu towarów głównym ogniwem jest kupiec zwany w tym wypadku inaczej pośrednikiem. Kupiec nabywa towar produkowany przez fabrykanta przez co daje mu egzystencję, sam zaś utrzymuje wszechstronnie zaopatrzony skład i zaopatruje konsumenta. Dla obsługi mniejszych sklepów istnieją składy hurtowe, których zadaniem jest pośredniczenie pomiędzy fabrykantem i detalistą — tym ostatnim ogniwem.

Jak więc widzimy, przemysł i handel to jedna rodzina handlowo-przemysłowa, to pokrewne elementy branżowe, których gwarantem musi być zgodna współpraca, uczciwa wzajemność, życzliwość zarobkowania i zaufanie.

Jeżeli mowa o ogniwach, to warto zaznaczyć, że po złączeniu kolejno kilku ogniw otrzymamy łańcuch, w tym wypadku jest to łańcuch regulujący zbytu towarów. Jeżeli te ogniwa połączone będą w jedną całość, wtedy funkcjonowanie jego będzie dobre. Ten system rozprowadzania towaru jest wielką nieusuwalną tradycją dla kupiectwa i przemysłu. Jednakże dziś niestety nikt znaczenia tego zwyczaju nie docenia i nie respektuje, a jest nim często sam fabrykant.

Coraz częściej jesteśmy świadkami wyłamywania się producenta z zasad swoich przez omijanie kupca-pośrednika przy dokonywaniu transakcji. Liczne towary nabywa konsument wprost u wytwórcy. Gdyby jednakże fabrykant w takim wypadku przynajmniej dla tych bezpośrednich transakcji ustalił cenę wyższą, zabezpieczającą zbytu jego towaru u kupca. Lecz nawet tego się nie uwzględnia. Klient sam nam często proponuje przy sprzedaży cenę, którą sami płacimy za dany towar. Gdy z takiej transakcji rezygnujemy, wyciąga z kieszeni rachunek na zakupione bezpośrednio z fabryki towary i „udowadnia” nam „swoją prawdę”.

Pewna fabryka kleju stolarskiego proszkowego, która leci na zdobycie konsumenta, na zapytanie złożyła ofertę z ceną na równi dla stolarzy. Na reakcję korespondencyjną w zupełności zamilczała, widocznie obojętność jej na tego rodzaju rzeczy nie sięga granic. Również inne fabryki kleju stolarskiego skórniego, dykt i ścierniwa stolarskiego posługują się takimi metodami zbytu swych przetworów, mimo że towary wspomniane należą do artykułów sto-

larskich utrzymywanych w sklepach żelaza, które to sklepy obsługuje ten sam producent.

Takie wypadki omijania kupca-detalisty przez fabrykanta i hurtownika zachodzą często również przy dostawie dźwigarów, żelaza, blach, rur, gwoździ, okuć meblowych, rowerów, artykułów elektrotechnicznych i innych, na co mamy różne dowody w ręku.

Jeżeli chodzi o samych hurtowników, to nic dziwnego, że tak się dzieje, gdyż odgrywa tu rolę często konkurencja, takiej zaś współpracy i solidarności, która by to regulowała, nie da się wszędzie z powodu obecnie nikłej konsumpcji stworzyć.

Pomijając jednakże to, stwierdzamy, że hurtownik bezpośrednio swoje obsługiwane konsumenta motywuje rozbieżnością cen. Zgadza się z tym. Ale gdzie pozostaje prastara tradycja i kupiecki zwyczaj? Hurtownik niech szuka dostawców wśród detalistów, a detalista wśród konsumentów.

Złośliwsze jeszcze jest wyłamywanie się z tych zasad fabrykanta, który tak czyniąc, szkodzi i hurtownikowi i detaliście.

Ten kramikarski obyczaj fabryk należy zdecydowanie zwalczać!

Gdyby to jeszcze taki „luzem idący” fabrykant szukał zbytu wyłącznie po jednej stronie, ale wprzód zaopatry w swój towar konsumenta a następnie ubiega się o zamówienie u kupca. Sprzedając towar po jednolitej cenie tak kupcowi jak i konsumentowi, nie zdaje sobie taki fabrykant należycie sprawy, że dąży on tym do konkurencji z własnym odbiorcą a co gorzej — towarem.

Rozwartość „nożyc cen” maleje w tym wypadku, sprzedaż staje się deficytowa i koniec końcem towar taki zostaje z rynku wycofany. Najlepszy dowód tego mamy, gdy weźmiemy pod uwagę zwyczaj pewnej wielkiej fabryki okuć, która również budowlę obsługuje, dając małe ustępstwo miejscowemu kupcowi-klientowi. Gdy jednak na miejscu jest więcej kupców, wtenczas wyłania się niezadowolone do fabrykanta, będące pobudką do zniechęconego forsowania wyrobów danego producenta.

Dopóki reguły rozprowadzania towaru nie będą skrupulatnie przez poszczególne ogniwa przestrzegane — nie może być mowy o usunięciu rozlicznych tarć pomiędzy nimi. A na tym cierpi zbytu. Cierpi ostatecznie nie kto inny jak fabrykant.

M. KLEIN

Zbliża się otwarcie XVI Targów Poznańskich

Tysiące uznań od firm wystawców na Targach ostatnich — oto najlepszy dowód ich celowości

Warto się więc reklamować w naszych 4 Wydaniach Targowych

Zamówienia reklam na REZERWOWANE miejsca przyjmujemy tylko do 22 kwietnia b. r.

Opisy firm lub nowości wytwórczych

ilustrowane kliszami, policzamy firmom, stale ogłaszającym się — ściśle po cenach kosztów własnych

Oto kolejność naszych Wydań Targowych: 24 kwietnia — 1 maja — 8 maja — POTARGOWY: 15 maja.

Tanie zgrzebla jednopolowe

fabryki

Unia-Ventzki

Sp. Akc. w Grudziądzu

V 150 — szerokość robocza 150 cm. — cena zł. 78 —
V 200 — „ „ 200 cm. — „ „ zł. 95.—

Dostawa natychmiastowa przy podwyższonym rabacie

Bliższych informacji udziela generalna reprezentacja

Domański i Zalisz, Poznań, Pl. Wolności 14. Tel. 46-91

Fabryka Części Rowerowych

Bydgoszcz

Biuro: ulica Śniadeckich 39

Telefon 21-43

właściciel Józef Dąbrowski

AUTO-KRUPKAJedyna w Polsce hurtownia
zaopatrzona w największy wybór
akcesorji samochodowych**WARSZAWA - Nowy Świat 5**

HURT

tel. 910-70, 939-05

DETAL

PLANDEKI
(płachty nieprzemakalne)**PŁÓTNA FILTRACYJNE**
o szerokości do 200 c/m.

dostarcza:

„BREZENT” Wytwórnia Płócien Brezentowych i Technicznych
Sosnowiec, Pilsudskiego 25. Telefon 623-71.**Bacność: PRALKI „OSTROWIANKA”**bukowe — sosnowe — proste i wypukłe poleca fabryka:
Józef Kamiński i S-ka, Ostrów Wlkp., Polna 20.**PIŁECZKI**

do metali i drzewa

(Laubsägen)

dostarcza wyłącznie odbiorcom hurtownym

Fabryka piłek

I. P. Nick Söhne

Beltheim (Niemcy)

ŁĄCZNIKI HARRISApierwszorzędnej jakości, poleca po zniżo-
nych cenach. Dostawa natychmiastowa
ze składu. Cenniki na żądanie.**„HATECH”** Skład Artykułów Technicznych
Stefan Czapski
Poznań, ŚW. MARCIN 65, Telefon 53 42Ogłaszajcie się tylko w piśmie specjalnem
Czytają je bowiem Wasi odbiorcy**Najwyższy czas zamówić
urządzenie chłodnicze****jeśli ma być gotowe na sezon 1937 r.**

Firma

H. Cegielski Sp. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 136wykonuje urządzenia chłodnicze o sprawności od 1000 Kcal/g do 500000 Kcal/g
w jednym agregacie dla wszelkich przedsiębiorstw, jak: rzeźni miejskich i eksportowych,
bekoniarni, rzeźnictwa, zamrażalni drobiu, ryb etc., mleczarni, maślarni, składów masła i jaj, hal tar-
gowych, restauracji, cukierni, hoteli, szpitali, sklepów i fabryk artykułów spożywczych, magazynów,
browarów, rozlewni i składów piwa, zakładów przemysłu chemicznego, farmaceut., tekstylnego itd.**Kompletne urządzenia dla wytwórni sztucznego lodu**

Projekty, kosztorysy, porady fachowe — bezpłatnie.

Wystawiamy na Targach Poznańskich w hali 13

A któż kupiectwu zbonifikuje droższy zakup?

Codziennie czytamy liczne ogłoszenia Ministerstwa i doniesienia prasy o intensywnym działaniu „Komisji Badania Cen” przeciwko spekulacyjnym tendencjom cen wyrobów metalowych, budowlanych i innych.

Ponieważ zwyżka cen niektórych artykułów dochodzi do 60% (np. ołowiu 10%, cynku 40%), a srubowanie jej nastąpiło przeważnie przez przemysł skartelowany, zostało rozwiązanych przez M. P. i H. już kilka karteli, a całemu szeregowi innych jeszcze grozi dalsza likwidacja.

Należy jednakże pamiętać, że pierwsza podwyżka (drzewa), która jak iskra wskrzeszyła wielki wybuch wśród naszego przemysłu, nastąpiła już w sierpniu ub. roku, w ciągu którego to czasu kupiec już kilkakrotnie zaopatrzył się w droższy towar. Niepodobna bowiem przez 8 miesięcy odkładać za potrzebowania i czekać na beznadziejną obniżkę cen.

Choć z prawdziwym entuzjazmem oczekujemy spadku cen na poziom z lipca 1936 r., czego częściowo się Rząd od przemysłu domaga, to jednak kamamy się, czy tej obniżki nie dokona się znów kosztem kupiectwa?

Któż bowiem kupcowi zwróci np. różnicę pomiędzy wysoką ceną zakupu a ewentualną nową niższą ceną?

Takie falowanie cen napozór nie przynosi strat dla przemysłu, ani dla konsumenta, lecz za to ogromne dla kupca, utrzymującego większe składy towarowe. Tymczasem o krzywdzie, wyrządzonej kupiectwu, nikt nie pomyślał!

Na to powinno być wyjście.

Jeżeli Ministerstwo niektóre syndykaty rozwiąże, uzna ich działalność za szkodliwą a zwyżkowanie cen za wybitnie spekulacyjne — powinno również ceny za towary nabyte podczas tej kampanii zwyżkowej uznać za nieobowiązujące i pozwolić kupcowi na regulowanie jeszcze otwartych rachunków, po cenie ustalonego niższego poziomu. Domaga się tego poczucie sprawiedliwości.

Niechby i tę sprawę rozpatrzyła nowopowołana przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu „Komisja Badania Cen”. Nie można od słabego kupiectwa naszego wymagać ofiar, spowodowanych lekkomyślnie i umyślnie przez przemysł. Nie można wymagać, by kupiectwo nad takimi faktami musiało przejść do porządku.

Obecne bowiem przeciwdziałania zwyżce cen przez „Komisję Badania Cen” są ogromnie spóźnione. I nie wrócą one kupcowi ani strat ani łez.

M. K.

Targi i Wystawy

KONKURS NA WYNAŁAZKI SPECJALNE NA TARGACH POZNAŃSKICH.

Tegoroczny konkurs wynalazków na Targach Poznańskich wywołał ogromne zainteresowanie wynalazców. Przyczyną jest tu nietylko fakt wysłania wynalazków premiowanych przez jury na Wystawę Wynalazków w Paryżu, lecz również zainteresowanie się działem przez szereg najpoważniejszych w Polsce czynników i poparcie, jakim w miarodajnych kołach cieszy się ten dział. M. in. np. Polskie Radio ustaliło konkurs na odbiornik radiowy, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ustalił konkurs na środki przeciwpożarnicze itp. Do działu tego wpływa ogromna ilość zgłoszeń. Ze względu na akcję tę, mającą na celu wzmoczenie wynalazczości polskiej, która jest sprężyną postępu, a przeto i konsumpcji, inicjatywa Targów Poznańskich cieszy się poparciem najpoważniejszych w państwie czynników.

ULGI W ŚWIADECTWACH PRZEMYSŁOWYCH DLA WYSTAWCÓW IX. TARGÓW KATOWICKICH

Ministerstwo Skarbu reskryptem z dnia 12. II. 1937 r. L. D. 34044/4/37 uregulowało sprawę poboru przemysłowego dla wystawców na IX. TARGI KATOWICKIE w czasie od 16 maja do 1 czerwca 1937 r. w sposób następujący:

1) Stałe przedsiębiorstwa handlu towarowego oraz przemysłowe dla sprzedaży na Targach wyrobów własnej produkcji względnie towarów stanowiących przedmiot ich zakładów, bez względu na

kategorię posiadanego świadectwa, winne wykupić karty rejestracyjne z tym, że obroty osiągnięte na Targach podlegają opodatkowaniu według siedziby przedsiębiorstwa.

2) Przedsiębiorstwa handlu towarowego i przedsiębiorstwa przemysłowe nie posiadające stałych świadectw przemysłowych, a w szczególności przedsiębiorstwa zagraniczne, na sprzedaż na Targach winne wykupić świadectwa przemysłowe dla handlu jarmarcznego, stosownie do lit. C. części III. taryfy stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. nr. 46 z r. 1936 poz. 339).

3) Przedsiębiorstwa krajowe stanowiące jedynie stoiska pokazowe (przemysł automobilowy, techniczny, maszynowy itp.) mogą być utrzymywane bez osobnych kart rejestracyjnych, jednak pod warunkiem wykazania się oryginałem względnie odpisem świadectwa przemysłowego wykupionego na rok 1937.

4) Przedsiębiorstwa innego rodzaju aniżeli wymienione wyżej winne wykupić świadectwa przemysłowe według zasad ogólnych.

GRATULUJEMY.

Na ostatnim posiedzeniu Poznańskiej Izby Przemysłowo-Handlowej prezes p. Kałamański wręczył kupcowi p. **Józefowi Rybackiemu**, właścicielowi składu żelaza w Lesznie Wlkp. Honorowy Dyplom Zasługi Izby P.-H. w Poznaniu. Z racji zaszczytnego odznaczenia za zasługi położone na polu gospodarczym i społecznym, składamy p. **Józefowi Rybackiemu** w ślad za bezpośrednimi życzeniami naszymi, również z tego miejsca najszczerze gratulacje.

Meblarze z Swarzędza zwiedzają fabryki bydgoskie

Od kilku lat dużo mówi się i często pisze o meblowym przemyśle w SWARZĘDZU, niewielkim miasteczku: położonym zaledwie 10 km od Poznania.

Również nasz „Rynek Metalowy i Maszynowy” pisze od lat kilku o dorocznych targach meblowych w Swarzędzu, dla których, z racji ich coraz pomyślniejszego rozwoju, pobudowano w roku ubiegłym specjalny gmach wystawowy.

Dlatego z uznaniem powitaliśmy inicjatywę miejscowego kupca branży towarów żelaznych, kolegi Kazimierza Brodowskiego, który, trafnie wyczuwając potrzebę zacieśnienia kontaktu między przemysłem okuć meblowych i budowlanych, oraz narzędzi a tak poważnym rzemieślniczym odbiorcą tych

sursy Kupieckiej w Bydgoszczy, podczas którego wygłoszono kilka przemówień z życzeniami pod adresem fabryk polskich. Po pierwszym wspólnym zdjęciu w ogrodzie Resursy Kupieckiej, odjechała wycieczka na zwiedzenie fabryki „FEMA”, jak wiadomo największego polskiego wytwórcy zamków, przy ul. Emila Warmińskiego 11.

Tutaj przyjął wycieczkę w swym przestronnym gabinecie kierownik techniczny i współwłaściciel S. A. „FEMA”, p. Kazimierz Sokołowski, odtwarzając przed zgromadzonymi w grubszych zarysach etapy rozwojowe fabryki, założonej przez ojca, s. p. Juliana Sokołowskiego.

Podzielona na grupy wycieczka rozpoczęła zwiedzanie kilku hal fabrycznych tej największej specjal-

Zbiorowe zdjęcie wycieczki przed fabryką „FEMA” w Bydgoszczy

produktów, jakim w Swarzędzu są meblarze i stolarze — postanowił w porozumieniu z kilku czołowymi fabrykantami w Bydgoszczy zorganizować podróż informacyjną wszystkich swoich klientów, połączoną z zwiedzeniem fabryk.

Zgodnie z notatką naszą w nr. 15, str. 241, wyruszył dnia 8 kwietnia wczesnym rankiem autobus i kilka samochodów, zabierając do Bydgoszczy łącznie 46-ciu uczestników, między innymi burmistrza p. Staniewskiego, znanego społecznika ks. mgr. Rodego oraz kierownika kursów mistrzowskich p. Koniecznego i dalszych uczestników tej podróży informacyjnej.

W Bydgoszczy podczas śniadania w Resursie Kupieckiej, p. K. Brodowski zapoznał uczestników wycieczki z gospodarzami imprezy i w przemówieniu wstępnym wyraźnie zaznaczył, że uroczystość dzisiejsza zbliżenia konsumenta do producenta nie tylko ułatwi, lecz na przyszłość w znacznej mierze usprawni obsługę kupiecką. Po przemówieniu p. K. Brodowskiego powitał wycieczkę zawodową współwłaściciel szeroko znanej fabryki Wyrobów Metalowych S. A. „FEMA”, p. Edmund Sokołowski. Uczestnicy spożyli śniadanie na dużej sali Re-

nej fabryki zamków w Polsce. Uczestnicy zbliska śledząc poszczególne fazy produkcji, z niekłamany podziwem stwierdzali precyzyjność obróbki i gorączkowe tempo, jakim praca w tej fabryce pulsuje.

Obdarowani przez uprzejmych właścicieli „FEMY” specjalnie przygotowanym podarkiem firmowym — udała się wycieczka przed fronton fabryki, w której ongiś mieściła się zakonspirowana kuźnia myśli polskiej dr. Emila Warmińskiego, a ku którego uczczeniu ufundował ojciec obecnych właścicieli „FEMY” tablicę pamiątkową. Tutaj dokonano zdjęcia, które powyżej reprodukuje.

Drugim etapem wycieczki swarzędzkiej była fabryka maszyn i narzędzi „GRAKONA”, mieszcząca się przy ul. Petersona 13.

Nader serdecznie powitał wycieczkę p. Onufry Gertner, jeden z najzasłużeńszych pionierów masowej fabrykacji narzędzi w Polsce.

Słusznie przypomniał p. Gertner na wstępie, że fabryka maszyn i narzędzi w tym samym miejscu za czasów zaborczych była raczej centrem skupu narzędzi z Westfalii i Nadrenii, skąd rozchodziły się one po całym Pomorzu i Wielkopolsce.

Uczestnicy zwiedzili kolejno poszczególne przestronne hale fabryczne „GRAKONY”, zatrzymując się i śledząc z zainteresowaniem liczne fazy obróbki: od surowca do gotowego fabrykatu. Dla wielu uczestników było rewelacją, że takie i inne narzędzie wytwarzane jest już w Polsce: i to sposobem masowym.

**Informacyjna wycieczka meblarzy Swarzędza na tarasie Klubu Polskiego w Bydgoszczy
x Prezydent miasta p. L. Barciszewski.**

Przed pożegnaniem gościnnych progów „GRAKONY” obdarowani zostali uczestnicy nowością fabrykacyjną p. Onufrego Gertnera, która po raz pierwszy demonstrowana będzie na Targach Poznańskich w maju br., a mianowicie pilnikiem REKORD.

Z kolei odwozi autobus uczestników do Bydgoskiej Fabryki Okuć Meblowych i Budowlanych, która niedawno powiększyła swe lokale fabryczne i przeniosła się do nowego centrum przemysłowego Bydgoszczy, przy ul. Fordońskiej 36.

Kierownik tej fabryki, p. Janusz Jerzy, tudzież p. inż. Leopold Stenzel powitali uczestników. Aczkolwiek wycieczka trafiła na czas, w którym fabryka nie jest jeszcze w pełni zainstalowana — to przecież w tych halach, które były czynne, można było zorientować się o normalnym rytmie pracy tej fabryki.

Bogaty i różnorodny asortyment wytwórczy z zakresu okuć meblowych i budowlanych skupił na sobie zrozumiałe i duże zainteresowanie.

Na specjalne zaproszenie zwiedziła potem wycieczka Państwową Fabrykę Fornierów i Dykt, mieszcząca się również przy ul. Fordońskiej. Olbrzymie tętno pracy, liczne nowoczesne wyposażenie tech-

niczne, tudzież położenie w samym pobliżu portu drzewnego w Bydgoszczy, wszystko to łącznie wywarło silne wrażenie na uczestników.

Piątym etapem podróży było zwiedzenie fabryki wyrobów metalowo-masowych WACŁAWA MILLNERA przy ul. Mazowieckiej 29. Obok części rowerowych — główne zainteresowanie uczestników skupiło się na fabrykacji seryjnej okuć meblowych. Wycieczkę powitał p. dyr. Kazimierz Jaworski. Śmiało powiedzieć można, że tak silnego skoncentrowania pracy na jednym miejscu trudno by w Polsce wskazać... To też dobrze się stało, że ten ostatni etap zwiedzania przypadł na MILLNERA, gdyż pogłębiło to znakomicie wśród uczestników przekonanie o intensywności pracy przemysłowej w Bydgoszczy.

Obiad, wydany w pięknych lokalach reprezentacyjnego Klubu Polskiego, przy ul. Gdańskiej, był sowitym wynagrodzeniem za trudy dnia. Tutaj przybył specjalnie prezydent miasta Bydgoszczy, p. Leon Barciszewski i w przepięknym przemówieniu wprowadził zebranych w „duszę” Bydgoszczy, ducha, jaki ożywia bydgoski przemysł, rzemiosło i handel, w twardej codziennej gonitwie o zarobek.

Dwa autobusy miejskie, stawione wycieczką do dyspozycji, obwiozły wycieczkę po mieście, zatrzymując się przed największymi budowlami miasta, wśród których niedawno ukończony olbrzymich rozmiarów szpital miejski szczerzy obudził podziw.

Fabrykanci gościli jeszcze wycieczkę w czolowym lokalu Bydgoszczy „Pod Orłem”. Dowodem, jak głęboko przemówiły wszystkie wrażenia dnia do wyobraźni uczestników może być fakt niezwykle serdecznego pożegnania a potem jeszcze przydługich gawęd, które przeciągły się do północy.

Nasz „Rynek Metalowy i Maszynowy” pragnie te wrażenia bydgoskie utrwalić i dlatego drukuje opisy poszczególnych fabryk, które przez tę pierwszą od dłuższego czasu, zawodową wycieczkę, były na terenie Bydgoszczy zwiedzane.

Bez przesady powiedzieć można, że fabrykanci bydgoscy złożyli znakomicie egzamin z nowoczesnego nastawienia przemysłowca do odbiorcy. I to zapisujemy im na dobro.

TAKICH wycieczek więcej! One to pozwalają nie tylko poznać procesy fabrykacji, ale żywych ludzi, którzy tą, czy inną fabryką zawiadują. A dzięki temu ustalają nie osobistej znajomości. Często podziwu i szacunku dla pracy przemysłowca w kraju naszym.

A nikomu tego tyle nie potrzeba, jak przemysłowi w Polsce, przemysłowi młodemu, od którego jednak żąda się, by miał towar równy dotychczasowemu dostawcom zagranicznym, którzy na wydoskonalenie swej produkcji zużyli wiele lat i olbrzymich nakładów kapitałowych, zamortyzowanych w okresach rzeczywistej koniunktury.

To też wobec tak nierównych szans, a niezmiernie wysokich żądań pod adresem krajowych polskich fabryk, jest doprawdy konieczne bliższe poznanie się świata odbiorców, zwłaszcza fachowców rzemieślniczych, z producentami. To bowiem znakomicie ułatwi sprzedaż zawodowemu kupiectwu naszej branży.

L. G—SKI.

„Fema” Fabryka Wyrobów Metalowych Sp. Akc. Bydgoszcz

Założyciel fabryki, śp. Julian Sokołowski był jednym z tych kupców-przemysłowców Wielkopolan, którzy w czasie wieloletniej tułaczki na obczyźnie zdobywali hart ducha i nader rozległą wiedzę fachową. Dlatego kilka zdań wstępnych poświęcamy pracy Wielkiego Zmarłego na wychodźtwie.

Należał On do tych zawsze czynnych społeczników, dzięki którym wychodźstwo nasze wśród wrogich żywiołów nie zatraciło poczucia godności narodowej i języka narodowego. Śp. Julian Sokołowski postawił sobie trwałe pomniki wśród całej Polonii w Berlinie. Nie szczędził trudów i zabiegów, by polskie organizacje wychodźcze jak Tow. „Oświata” i „Sokół” utrzymać na odpowiednim poziomie kulturalnym. Na pracę społeczną zawsze, mimo rozlicznych już podówczas zajęć zawodowych, znajdował czas. A pracy tej z umiłowaniem poświęcał każdą wolną chwilę. W tych samych zasadach wychował również synów swych Edmunda i Kazimierza, którzy od młodości zaprawiali się przy tak czynnym i pracowitym ojcu do pracy społecznej i obywatelskiej.

Bogaty w zasługi, doświadczenia i wiedzę fachową wraca po odzyskaniu Niepodległości do Polski i staje do żmudnej pracy nad uruchomieniem fabryki wyrobów metalowych.

Dzięki swej wytrwałej i mrówczej pracy otwiera w roku 1921 w Bydgoszczy fabrykę, inicjując fa-

brykację różnych zamków, w których był wybitnym specjalistą. Dziś już jest rzeczą zbyteczną wymieniać wszystkie artykuły, jakie wytwarza „Fema”. Podamy więc tylko najważniejsze, a więc zamki meblowe, bezpieczniki do zamków budowlanych, zamki bezpiecznikowe, ryglowe, zatrzaski rolkowe, zawiasy taśmowe i wiele innych. „Fema” jest w tym zakresie jedyną fabryką w Polsce.

Jej siła spoczywa w olbrzymim asortymencie fabrykacyjnym. Same zamki meblowe m. FEMA wchodzi w tysiące wielkości.

Solidne wykonanie wyrobów, rzetelna kalkulacja handlowa i racjonalna organizacja pracy zjednały fabryce „Fema” wielu stałych odbiorców.

Niestety, nieubłagana śmierć przecięła czynny żywot niestrudzonego przemysłowca. W dniu 10 października 1934 odchodzi na zawsze niezapomnianej pamięci Julian Sokołowski.

Fabryka Wyrobów Metalowych „Fema” przechodzi pod kierownictwo synów pp. Kazimierza oraz Edmunda Sokołowskich, którzy z niemiejszą energią przystępują do dalszej rozbudowy fabryki, by zwiększyć możliwości produkcyjne. W powiększonej fabryce młodzi przemysłowcy stosują najnowsze wynalazki w dziedzinie techniki produkcyjnej. Zorganizowana praca pozwala fabryce, mimo niekorzystnych jeszcze warunków gospodarczo-konjunkturalnych, zatrudniać ca 160 samych tylko pracowników fizycznych.

Nowością produkcyjną, jaką dzięki fabryce „Fema” widzimy na rynku krajowym, to zamki patentowe i samozamykacze. Są to jedyne tego rodzaju artykuły pochodzenia krajowego. Fabryka nie poprzestaje na produkowaniu dobrze na rynku zaprowadzonych artykułów, ale stale produkcję swą zwiększa i ulepsza. Toteż co pewien czas rzuca na rynek krajowy coraz to nowe artykuły własnego pomysłu i konstrukcji, zawsze w najlepszym wykonaniu.

Dzięki energii i rzutkości kupiecko-organizacyjnej opanowała „Fema” cały rynek Polski. Celem sprawnej i szybkiej obsługi licznej klienteli „Fema” posiada własne swe przedstawicielstwa i składy konsygnacyjne w Warszawie, Łodzi, Krakowie, Lwowie i Będzinie i in.

Niezależnie od rozgałęzionych interesów swego przedsiębiorstwa, pp. Kazimierz i Edmund Sokołowski, krocząc śladami śp. ojca Juliana, poświęcają wiele czasu i sił pracy społecznej w organizacjach bydgoskich.

To też bez przesady stwierdzić można: FEMA przynosi zaszczyt prężności przemysłowej BYDGOSZCZY.

Okucia meblowe i części rowerowe wzrostu firmy Wacław Millner w Bydgoszczy

Wśród czołowych placówek przetwórczego przemysłu metalowego, które swoją specjalizowaną produkcją przyczyniły się do uniezależnienia rynku w różnych działach od dostaw obcokrajowych, wybitną zasługą przypada w udziale zaszczytnie znanej i już od wielu lat wyróżniającej się **Fabryce Wytworów Metalowo-masowych Wacław Millner w Bydgoszczy**.

Urządzona nowoczesnie, na wzór zachodnio-europejskich zakładów przetwórczych tego właśnie typu fabryka **Wacława Millnera** w Bydgoszczy już w okresie pierwszych lat po odzyskaniu niepodległości państwowej i gospodarczej, rozpoczęła na dużą skalę produkcję seryjną okuć meblowych.

Założyciel i właściciel a w jednej osobie dusza i kierownik przedsiębiorstwa p. **Wacław Millner**, obeznany gruntownie z zapoczątkowaną dziedziną wytwórczości, potrafił w wykorzystaniu urządzeń technicznych nadać wyrobom swoim cech doskonałej jakości i wysokiej zdolności konkurencyjnej. Na skutek tych walorów, okucia meblowe firmy **Wacław Millner**, odpowiadające również pod względem formy i wykonania wymogom nowoczesnym, zdobyły przebojem rynek zbytu zarówno na ziemiach zachodnio-polskich, jak w odleglejszych częściach rynku wewnętrznego.

Dorobek kilkunastoletniej pracy stanowi w tym dziale produkcji około 1000 wzorów rozmaitego typu okuć meblowych, jak antaby, szyldy, zawiasy taśmowe, buksy, guziki, ramki, muszle, listowniki, wieszaki toaletowe, rury do szaf, zatrzaski, zasuwki i t. p. w kilkudziesięciu wykonaniach barwnych. Roczna produkcja tego działu fabryki wynosi 3.200.000 sztuk okuć.

Dzięki wieloletniej pracy pionierskiej, położonym ogromnym wysiłkom i wspomnianej zdolności konkurencyjnej, znaczna część zapotrzebowania i wymagań rynku krajowego w dziedzinie okuć meblowych pokrywana jest dziś już przez fabrykę **Wacława Millnera**, to też przy wszelkich traktatach handlowych, zawieranych ostatnio z obcymi państwami, import okuć meblowych nie wchodzi w ogóle w rachubę.

Od 1932 r. fabryka, nie mogąc przy dotychczasowej produkcji wykorzystać należycie swych urządzeń technicznych i możliwości rozwojowych, rozpoczęła produkcję części rowerowych, wysuwając się również w tym dziale zdecydowanie na jedno z pierwszych miejsc krajowego przemysłu rowerowego.

Zakres produkcji fabryki w dziale rowerowym obejmuje 17 typów pedałów, parę typów pomp, hamulców, dzwonek, piast, uchwytów, osi itp. Fabryka po okresie kilkuletnich doświadczeń w rezultacie i technicznych udoskonaleń, wykazuje jakość produkowanego towaru równorzędną pod każdym względem najlepszym zagranicznym markom.

Zastosowanie najnowszych urządzeń technicznych, a u t o m a t y z a c j a narzędzi i maszyn, zain-

stalowanie chromowni i nowoczesne systemy produkcji stanowią łącznie podstawy produkcji, obliczonej na całkowite zaspokojenie potrzeb branży rowerowej i krajowego konsumenta.

Celem sprostania konkurencji fabryk zagranicznych, a zwłaszcza angielskich, fabryka produkuje części rowerowe w wykonaniu zwykłym, jak również i w wykonaniu luksusowym, co w znakomity sposób przyczynia się do zahamowania importu części rowerowych, który dzisiaj w produkowanych przez fabrykę artykułach stanowi zaledwie kilka procent importu z lat 1928—1931.

Fabryka **Wacława Millnera** w Bydgoszczy, zatrudniająca obecnie stale 450 robotników i 20 osób personelu techniczno-biurowego, na czele z wieloletnim prok. p. **Kazimierzem Jaworskim**, stanowi osobisty dorobek wytrwałej i niestrudzonej pracy jej jedynego właściciela p. **Wacława Millnera**, który dzięki wyjątkowym przymiotom: europejskiego wytwórcy i przedsiębiorczego kupca, niemniej doświadczeniom i niespożytej osobistej energii, rozwinął przedsiębiorstwo swoje do rzędu pierwszych, najdalej znanych i popularnych w kraju zakładów przetwórczego przemysłu metalowego.

WACŁAW MILLNER

FABRYKA WYROBÓW METALOWO-MASOWYCH
BYDGOSZCZ, UL. MAZOWIECKA 29

Telefony: 3789 1428

PRZEDSTAWICIELSTWA: WARSZAWA,
POZNAŃ, KATOWICE, ŁÓDŹ,
LWÓW I GDAŃSK

produkuje

1. Dział produkcji: części do rowerów, jak pedały, pompy, dzwonek, piasty, hamulce, uchwyty, osie i t. p.
2. Dział produkcji: okucia do mebli wszelkiego rodzaju. Około 1000 wzorów w kilkudziesięciu wykonaniach.
3. Dział produkcji: zawiasy taśmowe i inne.
4. Dział produkcji: wszelkie artykuły masowe.

Własna chromownia, zakłady galwaniczne i szlifiersko-polerownicze

„Grakona” — Onufry Gertner i Ska T. z o. p. Fabryka maszyn i narzędzi w Bydgoszczy

Z małej wytwórni pilników wykupionej z rąk niemieckich, dzięki inicjatywie i szczególniejszym zabiegom dyrektora p. Onufrego Gertnera, powstały nie tylko poważnych rozmiarów, lecz przede wszystkim w zakresie produkcji do potrzeb rynku ściśle dostosowane ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE.

Dyrekcja firmy „Grakona” rozszerzyła działalność pierwotnej wytwórni, powiększając ją do rozmiarów największej fabryki pilników w Polsce.

W dalszym etapie rozwoju, zakłady przemysłowe „GRAKONA” przystąpiły do produkcji szeregu dalszych narzędzi, przeważnie w kraju nie wyrabianych, a mianowicie: o b c ę g i różnego rodzaju, k l u c z e 2-paszczone i samochodowe, nożyce różnych rodzajów; tudzież bogaty sortyment narzędzi b l a c h a r s k i c h, ślusarskich, elektrotechnicznych oraz dla cukrownictwa i służby kolejowej.

Fabryka „GRAKONA” pod względem technicznym i możliwości wytwórczych stale rozszerzana i udoskonalana, jest obecnie w możności w dziedzinie n a r z ę d z i a r s t w a pokryć zapotrzebowanie każ-

dego rodzaju. I tak rozszerzony ostatnio dział narzędziowy podjął fabrykację narzędzi i urządzeń dla przemysłu rzeźnicko-bekoniarskiego. Tutaj między innymi wytwarzane są piece duńskie do opalania świń, urządzenia transportowe, chłodnie smalcu oraz szereg narzędzi pomocniczych dla potrzeb tej dziedziny.

Jak się dowiadujemy, nabyła firma „GRAKONA” w ostatnim czasie licencję patentu krajowego na produkcję pilników specjalnego sposobu wykonania, które wypuszcza się na rynek zbytu pod nazwą „R e k o r d”. Pilniki te, o zwiększonej możliwości ich zastosowania, przewyższają pod gwarancją tak jakościowo, jak i pod względem trwałości najprędniejsze gatunki pilników i posiadają tę zaletę, iż służą równocześnie jako zdzieraki i gładziki.

Sierom zainteresowanym zwracamy już dziś na to uwagę, że POKAZY ZASTOSOWANIA pilników „R e k o r d” w użyciu praktycznym odbędą się na stoisku firmy „GRAKONA” w hali 13 na tegorocznych Międzynarodowych Targach Poznańskich.

143 lata w służbie kupieckiej obsługi meblarstwa w Swarzędzu

Warto w ramach szczegółowej relacji o przebiegu wycieczki informacyjnej meblarzy z Swarzędza do Bydgoszczy wspomnieć również o przedsiębiorstwie handlowym głównego inicjatora tej naśladowania godnej imprezy bezpośredniego zacieśnienia węzłów między producentem kupcem a konsumentem. Wiemy już z informacji podanej w numerze poprzednim, że inicjatorem i organizatorem wycieczki był kupiec p. Kazimierz Brodowski, właściciel najstarszego w Swarzędzu składu żelaza i materiałów budowlanych.

I wydać mogłoby się mniej wtajemniczonym nieco dziwnym, że właśnie k u p i e c zapoznaje odbiorców swoich z fabrykantami oraz dostawcami. Otóż fakt ten, właśnie w chwili mnożenia się wypadków omijania pośrednictwa handlowego kupca-detalisty przez wytwórców, jest t u t a j dowodem wzorowego ustosunkowania się i wzajemnego pełnego zaufania elementów branżowych.

Bo też przedsiębiorstwo handlowe, którego właścicielem od szeregu lat jest p. Kazimierz Brodowski, sięga tradycją swą do wieku XVIII, założone bowiem w roku 1794, zespolone jest najściślej z historią rozwoju polskiego rzemiosła stolarskiego w Swarzędzu, które dziś stanowi ważne środowisko polskiego przemysłu meblarskiego.

Pod osobistym kierownictwem p. K. Brodow-

skiego firma poprzez wszelkie fazy niepomyślnych warunków i dyskonijunktury rozrosła się bardzo znacznie. Zarówno nowoczesną organizacją jak rozmiarami, może skutecznie rywalizować z czołowymi wielkomijskimi placówkami branżowymi. W dziale okuć meblowych i wszelkich artykułów stolarskich uchodzi za pierwszorzędne źródło zakupu, obsługujące obok miejscowych, również meblarzy bliższej i dalszej okolicy.

Składnice firmy zaopatrzone są poza tym stale w wielkie zapasy artykułów żelaznych, sprzętów domowych i kuchennych, wyrobów emaliowanych, gwoździ, drutu, siatek i wyrobów drucianych, blachy każdego rodzaju i gatunku, żelaza handlowego, dźwigarów, także narzędzi rzemieślniczych i przemysłowych, lemieszki itp. wszelkich artykułów, wchodzących w zakres branży żelaza.

Niemniej starannie wysortowany jest dział materiałów budowlanych, który po cenach konkurencyjnych dostarcza: cementu, wapna, trzciny, papy, gipsu, smoły, lepniku, kafli, rusztów, płyt kuchennych i wszelkich artykułów garncarskich.

Firma Kazimierz Brodowski, oparta na zdrowych zasadach handlowych, znana ze sprawnej obsługi i wysokiej zdolności konkurencyjnej, cieszy się zasłużoną najlepszą opinią oraz renomą solidnej i wzorowej placówki handlowej.

Bydgoska Fabryka Okuć Meblowych i Budowlanych Sp. z o. o.

Również dziesięć lat mija od powstania w Bydgoszczy specjalnej fabryki okuć meblowych i budowlanych, założonej przez pp. Sewerynę hr. Czarnecką i Ludwikę hr. Żółtowską. Już w r. 1929 większość udziałów Spółki wykupił p. Janusz Jerzy z Bydgoszczy, stając się niemal jedynym jej właścicielem.

Mimo wzmagającej się z roku na rok depresji gospodarczej rozwijała się Bydgoska Fabryka Okuć równomiernie i pomyślnie.

Dziś rozbudowana do poważnego zakładu przemysłowego jest to jedna z nowoczesnie technicznie urządzonych placówek przemysłu metalowego-przemysłowego w bogato uprzemysłowionej Bydgoszczy.

Program wytwórczy tej fabryki obejmuje prócz produkcji okuć meblowych i budowlanych, również masową fabrykację części rowerowych itp.

Fabrykaty Bydgoskiej Fabryki Okuć, Bydgoszcz 5, mają wyrobioną markę, a dzięki swej jakości oraz konkurencyjnej cenie są chętnie przez kupców branży nabywane.

Dla warsztatów meblarskich

Doniosłe opinie Izby Przem.-Handlowej we Lwowie

1.

Bajcowanie mebli, polegające na wtarcu bajcy na meble w stanie surowym lub na przebajcowaniu mebli na inny kolor, uważać należy za czynność przemysłową, bez względu na to, czy czynność ta dokonana została przed uskutecznieniem sprzedaży w przedsiębiorstwie handlowym, czy też w przedsiębiorstwie przemysłowym na zlecenie przedsiębiorstwa handlowego.

Bajcowanie bowiem mebli, czyli t. zw. politurowanie wchodzi w zakres uprawnień przemysłowych rzemiosła stolarskiego i może być wykonywane tylko przez osoby posiadające kwalifikacje fachowe, uzyskane w sposób przez prawo przemysłowe wymagany. Poza tym przez bajcowanie zmienia się nie tylko wygląd zewnętrzny przedmiotu, lecz także jego istota.

2.

Natomiast wprawianie luster i szkieł (okienkowych) do mebli gotowych uznać należy za czynność przygotowawczą - handlową w rozumieniu art. 7 ustęp 2 ustawy o państwowym podatku przemysłowym. Wstawianie bowiem luster i szkieł do gotowych mebli w niczem nie zmienia istoty danego przedmiotu i tym samym nie wykazuje jakichkolwiek cech przerobu przemysłowego.

3.

Składanie narzędzi stolarskich i ślusarskich z części sprowadzanych w stanie gotowym z fabryki, o ile dokonywane jest zwyczajnymi narzędziami bez specjalnych urządzeń mechanicznych i warsztatów oraz bez żadnej obróbki i przeróbki, również kwalifikuje się jako czynność o charakterze przygotowawczym - handlowym. (20/III 1937 L. 4743/I).

JAK PODEJŚĆ NAJSKUTECZNIEJ DO ODBIORCY I KONSUMENTA

Niezawodną formę rozwiązania problemu tego zastosowało nie poraz pierwszy **Towarzystwo Samodzielnych Kupców Chrześcijańskich w Czarnkowie**, którego wieloletnim i zasłużonym prezesem jest kupiec p. St. Grupański, właściciel składu żelaza przy ul. Poznańskiej 13.

W okresie przedwielkanocnym, a zarazem na sezon wiosenno - letni, wydało wymienione Towarzystwo jednodniówkę pod tytułem: „**GŁOS KUPIECTWA**”. Szereg artykułów w formie przystępnej i zrozumiałej wyjaśnia potrzebę i wskazuje na obowiązek obywatelski popierania wytwórczości rodzimej oraz pokrywania zapotrzebowań za pośrednictwem kupca polskiego.

Zbiorowa reklama, zasługująca na uznanie, zapewni zorganizowanemu chrześcijańskiemu kupiectwu czarnkowskemu niezawodnie zasłużoną korzyść i zamierzony sukces na odcinku zwiększenia obrotów, czego szczerze z tego miejsca życzymy.

SPEŁNIONA ZAPOWIEDŹ!

Możemy podzielić się z Szan. Czytelnikami miłą wiadomością, iż firma **Szafranek i Gronowski z Poznania** uruchomiła już swoją filię w Bydgoszczy, przy ul. Gamma 4.

Filia bydgoska zaopatrzona jest w bogaty asortyment towarów po znanych korzystnych cenach.

F-ę Szafranek i Gronowski uważać należy jako **pierwsze źródło zakupu**, gdyż dostarcza szereg artykułów wyrabianych we własnym zakresie, posiada umowy o przedstawicielstwa z najpoważniejszymi krajowymi i zagranicznymi fabrykami, utrzymując składy fabryczne na własny rachunek.

Zainteresowanym wysyła filia bydgoska lub centrala w Poznaniu obszerny ilustrowany cennik.

Nową rdzennie polską placówkę bydgoską polecamy zasłużonemu poparciu kupiectwa tegoż okręgu.

Okazyjne Kupna - Sprzedaże

Ogłoszenia w rubryce „Okazyjne kupna sprzedaże” obliczamy przy czterokrotnym powtórzeniu z rabatem 40% od taryfy, 3-krotnym 30%, dwukrotnym 20%. Dotyczy ogłoszeń wolnych posad i zastępstw: POSADY POSZUKIWANE: jedno-razowe ogłoszenie do 20 słów 4,— zł, ponad 20 słów — 20 groszy za wyraz, przy trzykrotnym ogłaszaniu 9 zł, przy wielokrotnym powtórzeniu aż do wpływu najmniej dwu ofert 12,— zł. — POSADY ZAOFIAROWANE: jedno-razowe ogłoszenie do 20 słów 6,— zł, ponad 20 słów 30 groszy za wyraz, przy trzykrotnym ogłaszaniu 12,50 zł, przy wielokrotnym powtórzeniu aż do wpływu najmniej 2 ofert 18,— zł. — ZASTĘPSTWA: jedno-razowe ogłoszenie do 20 słów 5,— zł, ponad 20 słów 25 groszy za wyraz, przy trzykrotnym ogłaszaniu 11,— zł, przy wielokrotnym powtórzeniu aż do wpływu najmniej 2 ofert 15 zł. — Ogłoszenia powyższe, jako niżej taryfy obliczane, drukujemy tylko przy jednoczesnej zapłacie. — Wszelkie nadchodzące oferty na ogłoszenia szyfrowane ekspediuje Wydawnictwo bezpłatnie w każdą środę i sobotę.

Kupimy używane nożyce

na napęd elektryczny do cięcia podłużnego blachy do grubości 1 mm, długość cięcia minimum 1 m. Oferty kierować do firmy

„Pol-Shield”, Bielsko, skrytka pocztowa 272

Kocioł parowy stojący 6-7 atmosfer w dobrym stanie, zaraz do użytku, kupimy
A. Chmielecki, Starogard, Skrytka pocztowa 12

Kupię urządzenie do oczyszczacza wody (filter) dla kotła o pow. ogrz. 24 m² **Komin blaszany** o \varnothing 500 - 600 cm. ca 7 mtr.
Gostyńska Fabryka Maszyn St. Grześkowiak, Gostyń Wlkp.

Kupię wąską, **dwustronną maszynę do heblowania** (Dicktenhobelmaschine). Oferty nadsyłać pod „Heblarka” nr. 4206 do adm. niniejszego pisma.

Pompe próżniową o wydajności wessanego powietrza 6 n.3/min, dającą w efekcie 50-60% próżni, oraz **zegar kontrolny** (do kontroli czasu obecności na fabryce) na 500 robotników, kupimy natychmiast, łącznie lub osobno. Szczegółowe oferty do administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego” pod nr. 4197

Kupuję trzechwalcówkę granitową, maszynę do napełnienia tubek, mieszadło do kremów — okazjnie w dobrym stanie. — Oferty z cenami do „PHARMACHEMII — Bydgoszcz, Sienkiewicza 11.

Poszukiwana **maszyna do formowania** dla odlewni, używana, lecz w dobrym stanie. Oferty z fotografją adresować „GAZOMIERZ”, Toruń, ul. Bydgoska 108

Kupimy używaną frezarkę uniwersalną większą. Oferty kierować do adm. pisma pod nr. 4335

Silnik Diesel'a

używany lecz w dobrym stanie, o mocy 120 do 150 KM. kupimy zaraz. Oferty do administracji „Rynku Metal. i Masz.” pod nr. 4387

Kupimy łopatkę

ca 2 m. toczenia w dobrym stanie oraz ca 50 mb. wału pędnego \varnothing 65 mm., ca 150 mb. wału pędnego \varnothing 50 mm., 65 mb. dźwigarów dwuteowych NP 16, 65 mb. korytka NP 12, kowadło ca 100 kg, 20 łożysk kulkowych \varnothing 65 mm., 70 łożysk kulkowych \varnothing 50 mm.
Oferty z podaniem ceny „Wawel” Lubasz k. Czarnkowa

Poszukuje się kupna **prasy dołączającej** (Nachpresse) do cegieł. Oferty proszę kierować pod nr. 4378 do administracji pisma niniejszego.

Motor na prąd stały bocznikowy

57 PS, 220 Volt, 1.500 obrotów, połączony elastycznym sprzęgłem z motorem na prąd zmienny 45 kVA — 36 kW, współczynnik mocy 0,8, 220 Volt, frekwencja 100 Hertz, 1.500 obrotów, ewent. na wspólnej płycie fundamentowej, do kupna poszukiwany. Zgłoszenia skierować proszę do adm. „R. M. i M.” pod nr. 4333

2 większe balanse i prasę frykcyjną

używane — kupimy

Oferty uprasza się skierować do admin. „Rynku Metalowego i Maszynowego” pod nr. 4380

KOCIOŁ La Chapelle pow. ogrzew. 12 mtr. kw. 7 atm. ciśn. rob. f-y Kaascht i Oberman, Bitterfeld, bud. 1912 r. Cena zł 1.500,—. **MOTOR ROPOWY** Perkun 13 KM., leżący, 2 koła zamachowe, gwarancja dobroci, cena zł 950,— kompletny do obejrzenia w ruchu. — **LOKOMOBILA** Güttler & Co., Brieg, o powierzchni ogrzew. 7,65 mtr. kw. 8 atm. ciśn. rob., kocioł wyciągalny, bud. 1910 r., stan pierwszorzędny, gdyż służyła tylko jako rezerwa; mało używana, książka kotłowa bez skaz. Cena zł 1350,—. **MŁOTY** sprężynowe oraz pneumatyczne. **SILNIKI** elektryczne prądu zmiennego, trójfazowego 220/380 v. oraz prądu stałego.

Natomiast potrzebny mi jest **SILNIK** prądu stałego 400, lub 600 V. 65 KM. **DYNAMOMASZYNY** do galwanizacji o różnej sile oraz **OBRABIARKI** wszelkie do metali.

S. FEDERMAN, Częstochowa, Wilsona 32.

Motor elektryczny

fabrycznie nowy na prąd stały 220 Volt
oryginalny Bergmanna o mocy 11,29 KM
na sprzedaż

Związkowa Centrala Maszyn S.A. w Poznaniu
ulica Fr. Ratajczaka nr. 16

Zataczarkę do zataczania gryzów (Hinterdrehbank),
wiertarkę do 35, piłę mechaniczną, ta-
nio sprzedam. Oferty do adm. „R. M. i M.” pod nr. 427

Części zamienne

do samochodu ciężaro-
wego „Fiat” włoskiego, tania do sprzedania. Zgłoszenia
Kraków, skrytka pocztowa 428

Okazyjnie sprzedam: **Wiertarkę** 6-cio szpindlową, auto-
matyczną na rozstawienie 750 mm. i wiercenie po 35 mm.,
frezarkę Reiniker'a do stożk. trybów, **heblarkę**
2-suportową, 2 m posuw, mało używaną, **przeciągarkę**
do żelaza ciężkiego typu do 4 metrów, oraz **tokarnie**
wszelkich wielkości

Kupno - Sprzedaż - Zamiana
Eljasz Juda, Warszawa
ul. Bagno Nr. 10, front, telefon 219-74

Zaraz do sprzedania

trzy kotły dwupłomienicowe,

używane w dobrym stanie z tych dwa firmy Fitzner i Gam-
per, każdy o powierzchni ogrzewalnej 75 m², i ciśnieniu
roboczym 9 atmosfer, a jeden firmy H. Koetz o powierzchni
ogrzewalnej 97 m², ciśnieniu roboczym 10 atmosfer. Bliż-
szych informacji udzieli

Fabryka Lin i Drutu dawn. A. Deichsel S. A. w Sosnowcu, ul. Niwiecka 2.

Motor ropny 25 PS.

w dobrym stanie, dwa motory elektr. 110 V — 4 i 5
PS (1 nowy), aparaty browarniane, złom kuty i lany
sprzedam z wolnej ręki Masa upadłościowa Browaru w Zbąszyniu.

Urządzenie dwustopniowego kompresora powietrza

z chłodzeniem wodą i napędem pasowym, fabrykatu „Pre-
mag” Berlin, rok budowy 1920. o wydajności 10/16/20
cbm, ssania powietrza na minutę przy 7 atm., bardzo
mało używane, a więc prawie nowe, po nadzwyczaj przy-
stępnej cenie do oddania.

„Industriebedarf” Gdańsk, Hopfengasse 22/23 • Telefon 26 385

Okazyjnie

do sprzedania **1 maszyna do napełniania** oraz
1 maszyna do zamykania tub metalowych, nowa, ręczna
najnowszej konstrukcji. Of. do adm. nin. pisma pod nr. 2360.

Korzystnie sprzedam

parcele budowlane

pod Poznaniem, przy autostradzie Poznań-Swarzędz (Nowa
Wies). Nadają się zarówno dla celów przemysłowych,
jakoteż zabudowań mieszkalnych.

Kaźm. Brodowski, Swarzędz, Rynek 9.

Do sprzedania

maszyny do okuć budowlanych, zawias
zamek i t. d. Oferty do administracji

„Rynku Metalowego i Maszynowego” pod nr. 4345

Natryskiwacze

do szlachetnych zapraw fasadowych, nożyce
i aparaty do cięcia i gięcia żelaza betonowego,
elektrowibratory do robót betonowych, drogowych
i wyrobów cementowych wyrabia i dostarcza:
Biuro Techn. Inż. Józefa Weingrüne, Kraków, Pl. Grable 19

Transmisja

prawie nowa okazyjnie do sprzedania. 1 wał
transmisyjny dług. 5 mtr. Ø 70 mm. 3 koła
pasowe dwudzielne do powyższego wału 700 × 350, 550 × 200,
300 × 200. 3 koźły wiszące Benna. 3 łożyska SKF transmisyjne w o-
prawie żeliwnej z łożyskami samonastawnymi z tulejami zaciskowymi
„Spawotechnika” Warszawa, Królewska 47

Na sprzedaż

1 wietrzak o kołach zębikowatych (jaegerkapsel-
geblaese) 850 mm długości 400 mm z tarczą pasową i
rurami - do pleców odlewniczych waga ca 1.500 kg.

1 winę słupkową z sztabą zębatą (Zahnstangenw.)

1 lorke do drzewa na 4 kołach lano-żelaznych wy-
konane ciężkie oraz inne używane przedmioty

Miejska Komunalna Kasa Oszczędności w Starogardzie

Keilnutmaschine „Elba - Werke”

dla nutowania kół Ø od 16—200 mm.

z przyborami sprzeda

P. LUTY, Warszawa, Chłodna 51

TELEFON 5-86-92

Silniki i Generatory

prądu stałego i trójfazowego wszelkich napięć i wielkości
używane, lecz z gwarancją jak za nowe dostarczają

ZAKŁADY ELEKTROTECHNICZNE
Inż. Józef Binder

Kraków, ulica Boczna Pędzichów 4.

Motor Diesla

18 do 20 P. S. na ropę, leżący, w dobrym stanie,
korzystnie na sprzedaż. Obejrzeć można w ruchu
do dnia 30 kwietnia br.

P. FISCHER i S-ka, Leszno, Raclawicka 13. Tel. 23

Sprzedamy 4-5 tonn blachy stalowej,
kawałkowej grub. 4 mm., nadającej się **do u-
lepszenia**. Oferty do adm. niniejszego
pisma pod nr. 4381

Sprzedam korzystnie

3 motory „Sendling”

4, 6 i 8 P. S. na benzynie lub naftę oraz

1 motor „Deering”

6 P. S. na naftę. Oferty do admin. „Rynku
Metalowego i Maszynowego” pod nr. 4198

Lokomobila marki Flöther 60 KM. z powodu powiększenia przedsiębiorstwa, tanio do sprzedania.
MŁYN PAROWY. ŚMIGIEL

Do sprzedania 3 używane, lecz dobrze utrzymane
wagi wozowe o nośn. 3, 6 i 8 ton.
WILHELM MAINKA, Budowa Wag i Maszyn, Chorzów II.

Zastępstwa ♦ Personel

Urzędnika korespondenta niemiecko-polskiego ze znajomością księgowości, sły samodzielnej o pierwszorzędnych kwalifikacjach **poszukuje** poważne przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe na prowincji. Szczegółowe oferty wraz z odpisem świadectw do adm. „Rynku Metal. i Masz.“ pod nr. 4195.

MAGAZYNIER

z wszechstronną kilkanaście letnią praktyką samodzielną z zakresu blachy, żeliwa, narzędzi, półfabrykatów i t. p. Ekspedjent z odpowiednią znajomością taryfy kolejowej i przepisów ładowania, znajomość języka polskiego, niemieckiego w słowie i piśmie, wiek 39 lat **poszukuje** pracy. Łaskawe oferty upraszam do adm. pisma pod nr. 4095

FACHOWIEC dobrze wprowadzony w branży żelaznej **poszukuje** zastępstw na Warszawę. Referencje pierwszorzędne. Oferty do administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego“ pod nr. 4355

Przetargi ♦ Dostawy ♦ Licytacje

D. O. K. P. w Toruniu, Wydział Zasobów w Bydgoszczy ogłasza

przetarg nieograniczony

na sprzedaż około 70.000 kg odpadków metali półszlachetnych, względnie na zamianę tych odpadków na nowe metale. Ceny należy podać loco Główny Magazyn Zasobów w Bydgoszczy. Otwarcie ofert 7 maja br. godz. 11. Wadium 5 proc.

D. O. K. P. w Warszawie ogłosiła

przetarg na dostawę

jednego żórawia obrotowego (dźwigu) o napędzie elektr. nośności 2.000 kg z dodatkowym napędem ręcznym, zmontowanego na wózku normalnotorowym. Otwarcie ofert 7 maja br. Wadium 3 proc.

D. O. K. P. w Warszawie ogłasza

przetarg publiczny

na wykonanie centralnego ogrzewania parowego wysokopiętnego, wentylacji, kanalizacji i wodociągu w centralnym warsztacie hamulcowym st. Warszawa Wschodnia. Wadium 1000 zł. Otwarcie ofert 11 maja br. godz. 9. Komplet kosztorysowy kosztuje zł 6.—.

Technik maszynowy dobry praktyk emeryt kolejowy szuka zajęcia w ruchu fabryki lub przedsiębiorstwie. Oferty uprasza się kierować do adm. „Rynku Metalowego i Masz.“ pod nr. 4263

Przedstawiciel rutynowany poważna siła **poszukuje na Warszawę i okolice** zastępstwa na artykuły techniczne, okucia meblowe i inne wyroby metalowe. Zgłoszenia pod „Energiczny“ nr. 4269 do administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego“

Żelazniak - Pomorzanie

obeznany z kalkulacją, dobrze wpracowany w dziale okuć budowlanych, narzędzi rolniczych i t. p. **poszukuje** odpowiedniej posady ewentl. magazyniera. Miejscowość obojętna. Przyjmę także w Kongresówce i na kresach wschodnich. Oferty do „R. M. i M.“ pod nr. 4334

Spawacz elektryczny

siła pierwszorzędna, z dłuższą praktyką na kotły o wysokim ciśnieniu — stal — odlewy oraz wszelkie inne prace konstrukcyjne pragnie zmienić posadę. Oferty uprasza się kierować do administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego“ pod nr. 4364.

Konkretne zapotrzebowania

zgłoszone do redakcji

Fabryki budujące generatory na gaz drzewny uprasza się o nadesłanie ofert do adm. pisma pod Nr. 9965.

Która firma lub fabryka może dostarczyć wciąg z automatycznym hamulcem i łańcuchem o dłuż. 3 m, nośności 500 kg? Oferty do adm. pisma pod Nr. 9966.

Szukamy cynkowni, któraby się podjęła ocynkowania większej partii polewaczek ogrodniczych. Cynkowanie wykonane być musi na gorąco, w pełnej kąpieli. Oferty kierować prosimy do adm. pisma pod Nr 9967.

Dostawcy mieszarek do fabrykacji kitu zechcą nadesłać oferty do adm. pisma pod Nr 9968.

Fabryki papieru gutaperkowego uprasza się o złożenie wyczerpujących ofert do adm. pisma pod Nr 9969.

Poszukujemy odpowiedniej firmy, mogącej podjąć się posrebrzenia łyżek, noży, widelcy itd. Zgłoszenia uprasza się kierować do adm. pisma pod Nr 9970.

Fabryki wyrabiające taśmy miernicze gurtowe (Leinenbandmasse) uprasza się o nadesłanie ofert do adm. pisma pod Nr. 9971.

• Korzystne hurtowe źródła zakupu •

METALE:

Blachy, pręty, rury, druty, taśmy, pasy, krążki miedziane, mosiężne, tombakowe, nowosrebrne, aluminiowe i antikorodalowe.

Cyna, ołów, aluminium, miedź, nikiel i inne metale. — Metale stare

Wyroby szmerglowe NAXOS-UNION

Tarcze, pilniki, papiery, płótno, proszki i osetki

Obrabiarki do metall i drzewa

„POLTHAP”

POLSKIE TOW. TECHN. DLA HANDLU I PRZEM.

Spółka z ogr. odp.

Warszawa 1, ul. Pańska 83 (dom własny)

Telefon nr. 530-65, 695-77, 209-27 i 209-17

A. Zwierzchowski i S-ka

Poznań

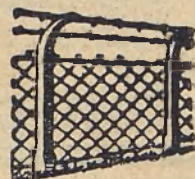
ulica Półwiejska 1

Telefon 40-07

Fabryka w Czerwonaku

Założona w Sremie

1878 roku

Fabryka drutu, siatek druc. na płoty, tkanin metalowych. Kompletnie opłotowania żel. druciane. Jedyna fabryka w kraju siatek sześciokątnych z ognia ocynkowanych, drutu kolczastego, skobli. Liny druciane żelazne, stalowe, miedziane. Liny konopne i wszelkie wyroby powroźnicze.

CHROM • Zakłady Galwanizacyjne

W. Piński i A. Skrzypczak

Poznań - Św. Marcin 27, telefon 54-86

Wykonujemy fachowo

chromowanie

niklowanie

miedziowanie

srebrzenie

wszelkich przedmiotów metalowych

Metale i półfabrykaty

z miedzi, aluminium i t. d. w postaci blach, prętów, rur, profili i t. d. Cyna.

Ołów. Aluminium hutn. i t. d.

Zakup odpadków metalli półszlachetnych

C. H. GRUN I SYNOWIE

Warszawa, ul. Zamienhofs 5

telef.: 12-17-34, 12-17-64 i 11-89-64.

Maszyny do obróbki metalu

Tokarki precyzyjne, gryzarki, szlifierki itp., części zapasowe, tryby czołowe stożkowe itp.

DAN SP. Z O. O.

Fabryka Maszyn

Bydgoszcz, ul. Gdańska 145 Tel. 2985

Sprzedaż wyłączna na Kongresówkę i Małopolskę:

Bryl i Ska, Warszawa, Traugutta 2

ELEKTROWIERTARKI

i szlifierki „Dea” ręczne, maszynowe i z wałem głętkim: ANTONI DĄBROWSKI, Warszawa, Syreny 5 — telefon 585-21 Wyrób własny.

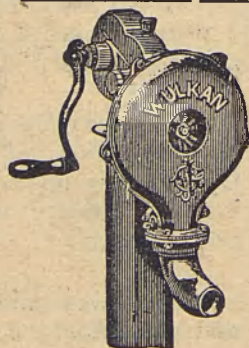
ORIGINAL

REKORD

NAJLEPSZY ROWER

Generalny dom wysyłkowy HURTOWNIA ROWERÓW

WILLY JAHR, BYDGOSZCZ

Fabryka Wentylatorów i Form „WULKAN”

do ognisk kowalskich

J. Gałęzowski i L. Müller

Radom

ul. Żeromskiego 57

Telefon 15-09

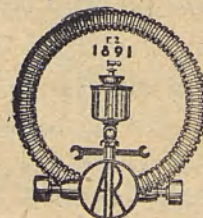
TOW. HANDLOWO-PRZEM.

MIECZYŚLAW ZAGAJSKI S. A., Warszawa, Żórawia 3, tel. (centrala) 550-20. Oddziały: Katowice, Narutowicza 22, tel. 12-43; Łódź, Sienkiewicza 53, tel. 224-70; Gdynia, Traugutta 9/11, tel. 10-04. — Poleca: smołę, pak, karbolineum i pochodne produkty smołowcowe, „Heraklith” — płyty budowl. i izolacyjne, „Alka-elektrocement” — glinowy, szybkotwardniejący, wysokowartościowy cement biały „Duralbo” i „Carso”, asfalty: „Ebano” i „Gazy ziemne”, Lalit, Triolit — środki odgrzybiające, Talkum, Kaolinę, grafit, azbest oraz cementy portlandzkie.

Reprezentacja i składy w Poznaniu:

Inż. **WŁADYSŁAW ROBINSKI**,

Poznań, ul. Kręta 4 — tel. 10-85.

ARMATURA - NARZĘDZIA
Węże metalowe i wszelkie artykuły techniczne

ADOLF RICHTER
biura techniczne
Warszawa - Łódź
Rymarska 8 - Przejazd 20

Siatki 4-to kt. 6-to kt. po cenach fabrycznych „DRUT - MAENNEL” Fabryka wyrobów drucianych Nowy Tomyśl, W. 1.

„Rynek Metalowy i Maszynowy”.

POD ADRESEM SZANOWNYCH KLIENTÓW.

Kwartalny abonament kosztuje zł 5,— łącznie z dostawą franko dom.

Nasze CENY OGŁOSZEŃ: cała strona 200,— zł, 1/2 strony 100,— zł, 1/3 strony 80,— zł, 1/4 strony 60,— zł, 1/5 strony 45,— zł, 1/6 strony 40,— zł, 1/8 strony 35,— zł, 1/10 strony 27,50 zł, 1/16 strony 20,— zł, 1/20 strony 15,— zł, 1/32 strony 10,— zł.

Ogłoszenia na I stronie okładki drukujemy za dopłatą 100%.

Za błędy z winy nieczytelnych rękopisów lub pomyłek Wydawnictwo żadnych reklamacyj nie uwzględnia. Reklamowe notatki i opisy przedsiębiorstw drukujemy na odpowiedzialność danych firm.

NASZE TELEFONY: nr. 22 77, 57 85 i 64 88.

NASZE KONTA BANKOWE: „Rynek Metalowy i Maszynowy”: P. K. O. Poznań 202 796; konto rozrachunkowe Urząd Pocztowy, Poznań nr. 23.

Konta całego Wydawnictwa: „Prasa Kupiecko-Przemysłowa”: P. K. O. Poznań 200 014; P. K. O. Warszawa 160 000; Bank Związku Spółek Zarobkowych 122 838; Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu 11 123; Bank Handlowy w Warszawie Oddział w Poznaniu nr. 27 788; Bank Gospodarstwa Krajowego 3601.